

Research Article

The Relationship between Attachment Styles and Attitudes toward body image in High School Girl Students: The Mediating Role of Socio-cultural attitudes toward appearance and Self-acceptance.

Maedeh Hashemian: PhD student in Clinical Psychology. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran
hashemian.maedeh@gmail.com

Abdolaziz Aflakseie*: Associate Professor of Psychology. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran.
aafalakseir@gmail.com

Mohammadali Goodarzi: Professor of Psychology. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran.
mgoodarzi@rose.shirazu.ac.ir

Changiz Rahimi: Professor of Psychology. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran.
crahimi2016@hotmail.com

Abstract

Adolescents' evaluation from their physical appearance is the most important variable in predicting their perception about themselves, because the first dimension of identity formation in humans is body perception and body identity. The purpose of the current study was to examine the structural model of attitudes toward body image according to attachment styles with the mediating role of socio-cultural attitudes toward the self-image and self-acceptance among adolescent girls. The type of the current descriptive research was correlation in the realm of structural equations. The statistical population of the study included all adolescent girls in Isfahan, 567 of whom participated in the study through cluster random sampling. In order to collect data the Multidimensional Body–Self Relations Questionnaire (1997), Collins' Attachment Style Questionnaire (1990), Sociocultural attitudes towards appearance (1995) and Self-Acceptance Questionnaire (2001) were used. To analyze the data, the structural equation method was applied through AMOS software. The results demonstrated that attachment styles, self-acceptance and socio-cultural attitudes toward appearance have a direct effect on body image ($p < 0.05$) and attachment styles mediated by self-acceptance and socio-cultural attitudes toward appearance have indirect effect on attitudes toward body image ($p < 0.05$). The results indicated that the presented model has a good fit and the role of the of mediating variables in attitudes to body image was confirmed. Thus, in the domain of attitude toward body image, the attachment style and socio-cultural attitude toward appearance and self-acceptance should be marked by schools, counseling centers and beauty centers.

Keywords: Adolescence, Body Image, Attachment, Self-Acceptance, Socio-Cultural Attitude to Appearance

* Corresponding author

رابطه سبک دلبستگی با نگرش به تصویر بدنی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه: نقش واسطه‌ای نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود

مأده هاشمیان: دانشجوی دکترای روانشناسی بالینی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران.

hashemian.maedeh@gmail.com

عبدالعزیز افلاک سیر*: دانشیار بخش روانشناسی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران.

aafalakseir@gmail.com

محمدعلی گودرزی: استاد بخش روانشناسی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران.

mgoodarzi@rose.shirazu.ac.ir

چنگیز رحیمی: استاد بخش روانشناسی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران.

crahimi2016@hotmail.com

چکیده

ارزیابی نوجوانان از ظاهر جسمانی خود، مهم‌ترین متغیر در پیش‌بینی ادراک آنان از خودشان است؛ چراکه نخستین بُعد شکل‌گیری هویت در انسان، درک بدن و هویت بدنی است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی مدل ساختاری نگرش به تصویر بدنی بر اساس سبک دلبستگی با نقش میانجی نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود در میان دختران نوجوان بود. نوع پژوهش حاضر توصیفی همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دختران نوجوان شهر اصفهان بود که ۵۶۷ نفر از آنان به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مشارکت کردند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های نگرش فرد درباره تصویر بدنی خود (۱۹۹۷)، پرسشنامه سبک دلبستگی کولینز (۱۹۹۰)، نگرش‌های اجتماعی فرهنگی به ظاهر (۱۹۹۵) و پذیرش خود (۲۰۰۱) استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ساختاری با نرم‌افزار ایموس استفاده شد. نتایج نشان داد سبک دلبستگی، پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر بر نگرش به تصویر بدنی اثر مستقیم ($p < 0.05$) و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر بر نگرش به تصویر بدنی تأثیر غیرمستقیم دارند ($p < 0.05$). همچنین، نتایج نشان داد مدل ارائه شده از برازش مناسبی برخوردار است و نقش متغیرهای سبک دلبستگی، نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود در نگرش به تصویر بدنی تأیید شد؛ بنابراین، در زمینه نگرش به تصویر بدنی، باید متغیرهای سبک دلبستگی و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود از سوی مدارس، آموزشگاه‌ها، مراکز مشاوره و کلینیک‌های زیبایی مورد توجه قرار گیرد و به منظور ارتقای نگرش به تصویر بدنی در افراد، آموزش‌های لازم در جهت ارتقای روابط والد و کودک برای تقویت دلبستگی صورت بگیرد و تلاش رسانه‌ای و فرهنگی و آموزشی به منظور مبارزه با استانداردهای تحمیلی درباره زیبایی و خودپذیری مشروط صورت بگیرد. علاوه بر این، والدین و معلمان، خود به عنوان الگویی عمل کنند که متأثر از پیام‌های زیبایی نیست و با تقویت توجه به ابعاد غیرظاهری در افراد، به ارتقای نگرش به تصویر بدنی آنان کمک کنند.

واژگان کلیدی: نوجوانی، تصویر بدنی، دلبستگی، پذیرش خود، نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر

مقدمه

سازگاری‌های اجتماعی، توجه به ویژگی‌های ظاهری اهمیت پیدا می‌کند (روشندل، صبحی و طیبی، ۱۳۹۵). تصویر بدنی نگرش و ادراک فرد درباره ویژگی‌های فیزیکی خود مثل وزن، شکل، قد و رنگ پوست است که ادراکی چندبعدی است و جنبه‌های شناختی، عاطفی، رفتاری و ادراکی دارد (گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸). ظاهر فیزیکی بخش مهمی از تن‌پنداره است؛ زیرا نخستین منبع اطلاعاتی در تعاملات اجتماعی است (پورفراهانی و همکاران، ۱۳۹۷). تغییر در تصویر بدنی در طی تغییرات قابل مشاهده یا غیرقابل مشاهده می‌تواند تأثیر زیادی بر شخصیت فرد داشته باشد (مؤمنی، قربانی و حسن‌دوست، ۱۳۹۵). نارضایتی از تصویر بدنی ارزیابی ذهنی منفی فرد درباره ظاهر فیزیکی خود است (گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸).

رفتارهای غیربهداشتی نظیر محدودیت‌های رژیم غذایی، استفاده از قرص‌های رژیمی و ورزش بیش از حد، از جمله عادت‌های رفتاری افرادی است که از بدن خود رضایت ندارند (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۵). نارضایتی از تصویر بدن با افسردگی، اضطراب، بی‌اشتهایی عصبی، نگرانی از وزن بدن، کاهش عزت‌نفس و اعتمادبه‌نفس و ترس و هراس از صمیمیت، افت تحصیلی، کاهش کیفیت زندگی و سایر اختلالات روانی رابطه دارد (پورفراهانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ ویسی، احمدی، صادقی و رضایی، ۲۰۱۸؛ گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸ و مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۵). نارضایتی از تصویر بدنی با احتمال جراحی زیبایی در آینده همبستگی دارد (سارور، ۲۰۱۸).

براساس آمار انجمن جراحی پلاستیک آمریکادر سال ۲۰۱۷ هفده و نیم میلیون جراحی زیبایی و درمان‌های تهاجمی (نظیر بوتاکس برای مقابله با تأثیرات سن‌زدگی) انجام شده است (انجمن جراحی پلاستیک آمریکا، ۲۰۱۷).

نوجوانی، صرف‌نظر از دوره نوزادی، مهم‌ترین و حساس‌ترین دوره رشد انسان است (رحمانی، ۱۳۹۶). در این دوره، تغییرات در خورتوجهی در مفهوم خود شکل می‌گیرد و نوجوان، بحران هویت را تجربه می‌کند؛ چراکه نخستین بُعد شکل‌گیری هویت در انسان، درک بدن و هویت بدنی است (باینفلد^۱، ۱۳۹۱). حساسیت به تصویر بدنی در دوران نوجوانی به شکل پررنگ‌تری دیده می‌شود (سبزواری، قنبری، نظربلند و لواف، ۱۳۹۷). نارضایتی از تصویر بدنی یکی از شایع‌ترین اختلالات عصر حاضر است که با ارزیابی ذهنی منفی فرد درباره ظاهر فیزیکی خود تعریف می‌شود (گریفیتز، ویلیامسون، زاگلی، پرسکوا و ماس^۲، ۲۰۱۸). ارزیابی شیوع نارضایتی از تصویر بدنی نشان می‌دهد ۹۰ درصد از زنان و ۶۱ درصد از مردان، از تصویر بدنی خود ناراضی هستند (مارکی، دانیو و آگست^۳، ۲۰۲۰). مشغله ذهنی بسیاری از افراد، به خصوص زنان، تصویر بدنی و نگرانی‌های مربوط به آن است و روزانه هزینه و زمان زیادی را صرف تغییرات ظاهری در بدن خود می‌کنند (سارور^۴، ۲۰۱۸).

گرایش به لاغری در دختران از شش سالگی شروع می‌شود (دوهنت و تیگمان^۵، ۲۰۰۴) و با میل به داشتن چهره‌ای مطلوب و اندامی لاغر ادامه پیدا می‌کند (چراغیان، زارعی، حیدری و حسینیان، ۱۳۹۵)؛ بنابراین، زنان نسبت به مردان در زمینه تصویر بدنی مشغله بیشتری دارند و نسبت به مردان، تصویر رضایتمندانه کمتری به بدن خود دارند (میلز و کامب^۶، ۲۰۲۰). توجه به ویژگی‌های ظاهری به عنوان راهی برای مطلوبیت اجتماعی در دوران نوجوانی بیش از هر دورانی اهمیت پیدا می‌کند (سبزواری و همکاران، ۱۳۹۷). در طول این دوره باتوجه به تغییرات جسمانی در مرحله بلوغ و افزایش مقایسه‌های اجتماعی و همچنین افزایش اهمیت

5. Dohnt & Tiggemann

6. Comb & Mills

7. international society of aesthetic plastic surgery

1. Bienenfeld.

2. Griffiths, Williamson, Zucchelli, Paraskeva & Moss

3. Markey, Dunaev & August

4. Sarwer

ریسک افزایش درونی سازی استانداردهای جذابیت در جامعه را افزایش می دهد.

از سوی دیگر، فشار خانواده و همسالان و جامعه در ایجاد نارضایتی از تصویر بدنی و درونی کردن استانداردهای جامعه نقش دارد (ارمسی، اوون و هوگان؛ ۲۰۱۸؛ ولیز و همکاران، ۲۰۱۹؛ یو، شیم و کیم، ۲۰۱۸). نگرش فرهنگی اجتماعی درباره ظاهر شامل دیدگاهها و فشارهای هنجاری از طرف متن و وضعیت اجتماعی فرهنگی، خانواده، دوستان، استانداردهای زیبایی در جامعه و رسانه (تبلیغات در تلویزیون، ماهواره، مجلات و ستاره های سینما) می شود (محمدپناه اردکان، باباپور و حسینی، ۱۳۹۳). فشارهای زیاد اجتماعی و فرهنگی درباره شکل بدن باعث افزایش نارضایتی از تصویر بدن و تصویر بدنی منفی به خصوص در نوجوانان شده است (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۵). نگرانی شدید نوجوانان درباره جذابیت خود، ارزش گذاری مثبت تغییرات بدنی ناشی از بلوغ، به ویژه برای دختران را دشوار می کند (خورشیدی و فتیحی اقدم، ۱۳۹۷)؛ چرا که ارزیابی نوجوانان از ظاهر جسمانی خود، مهم ترین متغیر در پیش بینی ادراک آنان از خودشان است (محمدیان، خدام و کاوه، ۱۳۸۹) و افزایش تأکید جامعه بر تناسب اندام موجب کاهش عزت نفس و خودپنداره می شود (شیوندی، نعیمی و فرشاد، ۱۳۹۵). استانداردهایی که انتظارات فرهنگی و اجتماعی بر مبنای مطلوب های مورد نظر جامعه به افراد تحمیل می کند، نقش مؤثری در شکل گیری و تداوم نگرانیها درباره تصویر بدنی دارد (هاشمی و محمدپناه، ۱۳۹۷).

پژوهش ها نشان داده است فشارهای فرهنگی اجتماعی به صورت مستقیم و غیرمستقیم سبب ایجاد نارضایتی بدنی می شود (دورنلز و آندرید؛ ۲۰۱۰؛ وار تانین؛

سبک دلبستگی ایمن با ادراک بهتر از تصویر بدن ارتباط دارد (خورشیدی و فتیحی اقدم، ۱۳۹۷) و همان طور که مطالعات نشان می دهد، توجه و تأیید والدین و دیگر اعضای خانواده یا غفلت، کنایه ها و انتقادهای آنها، بر تصور نوجوانان از خودشان به خصوص دختران تأثیر می گذارد (کلاک؛ ۲۰۱۰) و رابطه صمیمی مادران و دختران به عنوان عامل حمایتی در جهت شکل گیری تصویر بدنی مثبت عمل می کند (کولی، توری، ونگ و والدز؛ ۲۰۰۸). بالبی معتقد است دلبستگی در طول زمان دارای ثبات نسبی است؛ به این معنی که نحوه روابط بعدی فرد با دوستان و همسالان را پیش بینی می کند و در رشد سالم و تأمین بهداشت روانی فرد اهمیت ویژه دارد (محرری؛ ۲۰۱۱). دلبستگی، احساس تعلق و صمیمیت که به نزدیکی، ارتباط و پیوند در روابط دو ستانه و بین فردی اشاره دارد (منافی و دهشیری، ۱۳۹۸) نقش مؤثری در ایجاد رضایت از تصویر بدنی و حتی بهبود افراد ناراضی از تصویر بدنی در بزرگسالی دارد (هالمکویست و فرایزن، ۲۰۱۹) و در نقطه مقابل تجارب منفی در ارتباط با همسالان در ایجاد تصویر بدنی منفی و تداوم آن مؤثر است (زادحسن و سراج خرمی، ۱۳۹۵). دلبستگی همچنین نقش بسزایی در کمک کردن به نوجوان در برخورد با چالش های نوجوانی دارد؛ به طوری که الگوهای دلبستگی ناسالم در طی دوره کودکی موجب ایجاد مشکل رفتاری در نوجوانی می شود (کاسیدی و شاور؛ ۲۰۰۸) و با نگرانی های مربوط به وزن در ارتباط است (ادیبی سده، عزیزاده و کوهی، ۲۰۱۱). وار تانین و هیوارد (۲۰۲۰) با بررسی نقش ابعاد مختلف درونی سازی مدل اختلال هویت در نارضایتی از تصویر بدنی به این نتیجه رسیدند که تجارب ناگوار اولیه با ضربه زدن به خودپنداره،

6. Valois,

7. You, Shin, Kim

8. Dorneles & Andrade

9. Vartanian

1. Kluck

2. Cooley, Toray, Wang & Valdez

3. Moharreri

4. Cassidy & Shaver

5. Ormsby, Owen, Bhogal

نوجوانان برای دست‌یابی به جایگاه اجتماعی مطلوب است و یکی از شرایط پذیرش اجتماعی از سوی دیگران، ظاهر فیزیکی و جذابیت ظاهری است (پورشریفی، هاشمی و احمدی، ۱۳۹۶) تا جایی که توجه و تأیید والدین و دیگر اعضای خانواده یا غفلت، کنایه‌ها و انتقادهای آنها بر تصور نوجوانان و به‌خصوص دختران از خودشان تأثیر می‌گذارد (کلاک، ۲۰۱۰). جذابیت ظاهری از جمله ارزش‌های تزریق‌شده جامعه به‌خصوص برای زنان است و باعث انحراف از حرکت در مسیر ارزش‌های شخصی می‌شود. پایین‌بودن پذیرش خود و داشتن معیارهای بیرونی برای رضایت از خود نیز از عوامل مؤثر در ایجاد نارضایتی از تصویر بدنی است (شیوندی، نعیمی و فرشاد، ۱۳۹۵). پذیرش خود به‌جای پذیرش عیب‌های خود و دلسوزی درباره خود از جمله ویژگی‌های زنانی است که تصویر بدنی مثبتی دارند. این زنان با وجود عیوب ظاهری، بدنشان را می‌پذیرند و ایدئال‌های غیرواقعی را بر نمی‌تابند (وودبار کالو، تایلکا و اگوستوسه‌ورواس، ۲۰۱۰).

از آنجا که ظاهر انسان بخشی از هویت انسان را تشکیل می‌دهد و در موقعیت‌های اجتماعی مستقیماً نمایان می‌شود، نارضایتی از آن عامل خطر برای بسیاری از بیماری‌ها از جمله اضطراب اجتماعی، افسردگی، بی‌اشتهایی عصبی و بد شکل‌انگاری بدن است و باعث تقویت احساسات منفی‌ای نظیر سرزنش خود، احساس گناه بدون دلیل مشخص و فقدان نیرو می‌شود (پورفرهانی، زمانی‌نیا، آرین مقدم و آقامحمدیان شهرباف، ۱۳۹۷؛ ویسی و همکاران، ۲۰۱۸؛ گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸؛ مؤمنی، قربانی و حسن دوست، ۱۳۹۵). افراد دچار نارضایتی از تصویر بدنی روش‌های گوناگونی به کار می‌برند که از جمله آنها می‌توان به جراحی‌های زیبایی اشاره کرد که ممکن است عوارض خطرناکی را به دنبال داشته باشد. مطالعات نشان می‌دهد

(۲۰۰۹). تأثیرات بین‌فردی بر رشد اختلالات خوردن و نارضایتی بدنی در بین نوجوانان تأثیر دارد که در بسیاری از موارد این تأثیرات بلندمدت است (شوماخر و فرمن، ۲۰۰۹). به‌علاوه، مواجهه با رسانه‌ها می‌تواند سبب شکل‌گیری نارضایتی بدنی در زنان شود (گریب، وارد و هید، ۲۰۰۸). افرادی که تحت فشارهای فرهنگی و اجتماعی قرار می‌گیرند، تصویر بدنی خود را با استانداردهای بدنی ارائه‌شده در تعاملات بین‌فردی یا رسانه‌ها مقایسه می‌کنند و استانداردهای زیبایی را درونی می‌کنند (صادقی، ایزانلو، فلاحتی و افتخاری، ۱۳۹۷). درونی‌سازی میزانی است که افراد استانداردهای جامعه درباره ظاهر و زیبایی را درونی می‌کنند که عامل خطر برای نگرش به تصویر بدنی به شمار می‌آید (تامپسون و استیک، ۲۰۰۱).

از سوی دیگر، پذیرش خود در ابعاد مختلف جسمانی و شناختی و هیجانی، یکی از تکالیف مهم دوره نوجوانی است (رحمانی، ۱۳۹۶). ریف معتقد است که از مؤلفه‌های مؤثر بهزیستی روان‌شناختی خویش‌پذیری است. به‌نظر ریف، خویش‌پذیری داشتن احساس و نگرش مثبت به خود و نیز ارزیابی مثبت زندگی گذشته خود و تصدیق ابعاد چندگانه شخصیت اعم از خوب و بد است (برنارد، ۲۰۱۴).

خویش‌پذیری غیرمشروط یعنی اینکه افراد کاملاً و به‌صورت غیرمشروط خود را بپذیرند؛ چه دیگران آنها را دوست داشته باشند، چه نداشته باشند؛ چه در ست رفتار کنند، چه نکنند؛ چه سایر افراد آنها را تأیید کنند، چه نکنند (چمبرلین و هاگ، ۲۰۰۱). تأکید افراطی در کسب تأیید و پذیرش از سوی دیگران مانع شکل‌گیری معنایی مطمئن و واقعی از خود می‌شود و احساس ارزشمندی فرد را بیشتر از تمایلات طبیعی خودش به واکنش‌های دیگران وابسته می‌کند (یانگ، ۱۳۹۶). تأییدطلبی و نیاز به تأیید اجتماعی از جمله گرایش‌های

5. Bernard

6. Chamberlain & Haaga

7. Young

8. Wood-Barcalow, Tylka, Augustus-Horvath

1. Shomaker & Furman

2. Grabe, Ward, Hyde

3. Thompson, Stice

4. Ryff

(پورفرا هانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸).

زمانی که افراد متوجه اصیل نبودن استانداردهای تحمیل شده و هر لحظه در حال تغییر جامعه و رسانه‌ها درباره ظاهر و زیبایی شوند، به رضایت و آرامش درونی در باره ظاهر و ویژگی‌های خود دست می‌یابند و خودپذیری نامشروط را تجربه می‌کنند و انرژی‌ای که صرف نارضایتی و تغییرات ظاهری در این افراد می‌شد، می‌تواند در جهت استعدادها و علایق اصیل فرد به جریان بیفتد. به علاوه، تلاش در جهت بهبود رضایت از تصویر بدنی به کاهش بیماری‌هایی مثل افسردگی و اضطراب اجتماعی و بی‌اشتهایی عصبی که متعاقب این نوع تفکر پیش می‌آیند، منجر می‌شود (پورفرا هانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ ویسی و همکاران، ۲۰۱۸؛ گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸؛ مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۵). درگیری ذهنی با تصویر بدنی و اختلالات روانی پیرو آن و همچنین اختصاص وقت و منابع مالی فقط بخشی از مشکلات افراد ناراضی از تصویر بدنی است.

خلاً پژوهشی در زمینه توجه به سبک دل‌بستگی به عنوان متغیری مؤثر در شکل‌گیری تعریفی از «خود» که متأثر از بازنمایی ذهنی تعریف دیگران از فرد است و می‌تواند با توجه به فشارهای فرهنگی و رسانه‌ای درباره ظاهر و زیبایی، خودپذیری افراد را تحت تأثیر پذیرش یا عدم پذیرش دیگران قرار دهد، تلاش در جهت ارائه مدلی مؤثر بر اساس مهم‌ترین عوامل دخیل در تصویر بدنی به عنوان اولین خود تجربه شده را ضرورت می‌بخشد و نتایج آن می‌تواند راهگشای متخصصان در طراحی برنامه‌های درمانی باشد و به افزایش احساس رضایت افراد از تصویر بدنی‌شان کمک کند.

به علت شروع زود هنگام تر نارضایتی از تصویر بدن در دختران نسبت به پسران (دوهنت و تیگمان، ۲۰۰۴) و همچنین مشغله بیشتر زنان نسبت به مردان در زمینه تصویر بدنی با توجه به اینکه زنان در مقایسه با مردان در معرض

رضایت از تصویر بدنی در افرادی که جراحی‌های زیبایی انجام می‌دهند، غالباً بهبود نمی‌یابد (سارور، ۲۰۱۸؛ دانش و فروزنده، ۱۳۹۷).

رضایت از تصویر بدنی مؤلفه مهمی در شکل‌گیری هویت و تجمیع قوای فرد در جهت رسیدن به اهداف و علایق فردی است تا جایی که نارضایتی از تصویر بدنی به بلوکه شدن قوا و ظرفیت‌های درونی فرد در جهت تغییرات ظاهری و رسیدن به استانداردهای همواره در حال تغییر رسانه‌ها و جامعه منجر می‌شود.

ارزیابی افراد از تصویر بدنی خود، یکی از مولفه‌های مهم هویتی است که نقش مهمی در احساس کلی افراد درباره ارزش خود بازی می‌کند و نارضایتی از آن با رفتارهای پرخطر، نظیر فعالیت‌های خودآسیب‌رسان، برنامه‌ریزی برای خودکشی و تجربه‌های جنسی زود هنگام همراه است (صدیدی، رضایی و حسینی، ۱۳۹۸). به علاوه، تغییرات جسمی، روانی و اجتماعی که در مسیر نوجوانی قرار دارد، با چالش‌های زیادی همراه است که اهمیت مقابله مؤثر را دوچندان می‌کند (رحمانی، ۱۳۹۶). مشکلات این دوره زنجیروار به هم مرتبط‌اند و سهل‌انگاری در برابر تشخیص مشکلات، زمینه‌ساز شکل‌گیری مشکلات مزمن در زمینه‌های فردی و اجتماعی در آینده می‌شود.

متناسب با سبب‌شناسی و همچنین بررسی متغیرهای همایند با این مسئله، درمان‌ها و آموزش‌های گوناگونی پیشنهاد شده است که در این بین تمرکز بر متغیرهایی که توانمندی‌های فردی و میان‌فردی و اجتماعی را هم‌زمان به چالش بکشد، کمتر دیده می‌شود. فشار فزون‌یافته رسانه‌ها و جامعه موجب افزایش شیوع نارضایتی از تصویر بدنی و مشغولیت افراطی افراد به ویژگی‌های ظاهری خود شده است (رادگرز، کمپگنا و اتاولا، ۲۰۱۹) و تلاش برای کاهش حس نارضایتی از تصویر بدنی به افزایش کیفیت زندگی و همچنین کاهش هزینه‌های مربوط به بهداشت و درمان منجر می‌شود

پژوهش حاضر درصدد است تا مدلی ساختاری از تصویر بدنی در میان دختران نوجوان را بررسی کند که در آن ارتباط سبک دلبستگی با نگرش به تصویر بدنی با واسطه‌گری متغیرهای نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود به شرح زیر سنجیده می‌شود:

پیام‌های بیشتری درباره ظاهر و اندامشان قرار می‌گیرند (فردریکسون و رابرتز، ۱۹۹۷) و همچنین رضایتمندی کمتر زنان از بدن خود نسبت به مردان (میلز و کامب، ۲۰۲۰) و اهمیت بیشتری که توجه به ظاهر در سنین نوجوانی پیدا می‌کند (سبزواری و همکاران، ۱۳۹۷)،

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

مناطق ۶ گانه آموزش و پرورش اصفهان، یک منطقه (منطقه ۵) به صورت تصادفی انتخاب شد و از میان مدارس منطقه ۵، تعداد ۶ مدرسه و از هر مدرسه ۵ کلاس (در مجموع ۳۰ کلاس) به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شدند و با توجه به شیوع ویروس کرونا، پیوند پرسشنامه‌ها که در فضای فرم‌نگار گوگل طراحی شده بود، به صورت آنلاین در بستر کلاس‌های مجازی مدارس در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. معیارهای ورود به پژوهش شامل رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و نوجوان بودن و معیارهای خروج از پژوهش شامل نارضایتی و همکاری نکردن دانش‌آموز و

روش پژوهش و متغیرهای اصلی

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دختران نوجوان ۱۳ تا ۱۷ سال مشغول به تحصیل در مقطع متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در شهر اصفهان بودند که از میان جامعه آماری ۵۶۷ نفر از این دانش‌آموزان انتخاب شدند. تعداد اعضای نمونه پژوهش براساس پیشنهاد استیوس (به نقل از هومن، ۱۳۹۰) مبنی بر وجود حداقل ۱۵ عضو در نمونه پژوهش به ازای هر مسیر مستقیم مشخص شده است. روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر، تصادفی خوشه‌ای بود؛ به این صورت که از میان

^۱ . Fredrickson & Roberts

وجود پرسشنامه‌های ناقص بود. ملاحظات اخلاقی که در پژوهش حاضر در نظر گرفته شد، شامل حضور داوطلبانه، داشتن اسم مستعار شرکت کنندگان در پژوهش، انتظار پذیرش مسئولیت توسط پژوهشگر، کسب رضایت آگاهانه والدین و شرکت کنندگان در پژوهش و تعهد به حفظ اسرار شرکت کنندگان بود. به منظور بررسی روابط بین متغیرها از روش معادلات ساختاری استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS23 و AMOS23 استفاده شد.

کلارک^۳، (۲۰۰۱). در ایران راحتی (۱۳۸۵) به بررسی اعتبار و روایی پرسشنامه پرداخت. نتایج نشان داد بین تصویر بدنی با عزت نفس، در دختران و پسران و کل نمونه‌های دانشجویی، به ترتیب همبستگی‌های ۰/۵۲، ۰/۵۸، ۰/۵۵ به دست آمد. در پژوهش رقیبی و میناخانی (۱۳۹۰) آلفای کرونباخ کل و خرده‌مقیاس‌های ارزشیابی قیافه، جهت‌گیری قیافه، ارزشیابی تناسب اندام، جهت‌گیری تناسب اندام، وزن ذهنی و رضایت بدنی به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۷۱، ۰/۷۸، ۰/۶۶، ۰/۷۶، ۰/۸۰، ۰/۷۴ به دست آمد. در پژوهش حاضر، به منظور بررسی پایایی پرسشنامه نگرش به تصویر بدنی و خرده‌مقیاس‌های آن، ضریب آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه شد و مقدار آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های ارزشیابی قیافه، جهت‌گیری قیافه، ارزشیابی تناسب اندام، جهت‌گیری تناسب اندام، وزن ذهنی، رضایت بدنی و نمره کل نگرش به تصویر بدنی به ترتیب ۰/۸۳۹، ۰/۹۲۸، ۰/۷۷۷، ۰/۹۲۰، ۰/۹۰۱، ۰/۹۲۴ و ۰/۹۷۳ به دست آمد و باتوجه به اینکه ضرایب آلفای کرونباخ برای نمره کل نگرش به تصویر بدنی هر شش خرده‌مقیاس آن از مقدار ۰/۷۰ بیشتر است، می‌توان گفت این پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار است.

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی (RAAS): برای سنجش سبک‌های دلبستگی از پرسشنامه سبک دلبستگی ۱۸ ماده‌ای کولینز و رید استفاده شد که در سال ۱۹۹۰ ساخته شد و در سال ۱۹۹۶ مورد بازبینی قرار گرفت. مبنای نظری این آزمون، نظریه دلبستگی است. مقیاس دلبستگی که چگونگی ارزیابی فرد از مهارت‌های ارتباطی و سبک رابطه صمیمانه او را بررسی می‌کند، ۱۸ عبارت دارد که

پرسشنامه چندبعدی نگرش فرد درباره تصویر بدنی خود^۴ در مطالعه حاضر، از نسخه نهایی پرسشنامه چندبعدی نگرش فرد درباره تصویر بدنی خود استفاده شد که کش آن را در سال ۱۹۹۷ آماده کرده بود و مشتمل بر ۴۶ گویه و شش بعد روابط بدن-خود (شامل ارزیابی قیافه، جهت‌گیری قیافه، ارزشیابی تناسب اندام، جهت‌گیری تناسب اندام، وزن ذهنی و رضایت بدنی) است که به منظور ارزیابی نگرش افراد درباره ابعاد تصویر بدنی خود به کار می‌رود (رقیبی و میناخانی، ۱۳۹۰). نمره گذاری این پرسشنامه به صورت ۵ مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالف=۱، کاملاً موافق=۵) است. در سؤالات ۳۲، ۳۱، ۲۹، ۲۸، ۲۶، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۱۷، ۱۵، ۱۲، ۱۱، ۶ نمره گذاری به صورت معکوس انجام می‌شود. نمره کلی پرسشنامه در طیف ۴۶ و ۲۳۰ برآورد شده است. در مطالعه کش و همکاران در سال ۱۹۹۴ همسانی درونی زیرمقیاس ارزیابی وضع ظاهری ۰/۸۸ و همسانی درونی زیرمقیاس رضایتمندی از نواحی ۰/۷۷ و همچنین زیرمقیاس ارزیابی وضع ظاهری دارای اعتبار ۰/۸۱ و مقیاس رضایتمندی بدنی دارای اعتبار ۰/۸۶ بود (ولف و

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه چندبعدی نگرش فرد درباره

تصویر بدنی خود^۴ در مطالعه حاضر، از نسخه نهایی پرسشنامه چندبعدی نگرش فرد درباره تصویر بدنی خود استفاده شد که کش آن را در سال ۱۹۹۷ آماده کرده بود و مشتمل بر ۴۶ گویه و شش بعد روابط بدن-خود (شامل ارزیابی قیافه، جهت‌گیری قیافه، ارزشیابی تناسب اندام، جهت‌گیری تناسب اندام، وزن ذهنی و رضایت بدنی) است که به منظور ارزیابی نگرش افراد درباره ابعاد تصویر بدنی خود به کار می‌رود (رقیبی و میناخانی، ۱۳۹۰). نمره گذاری این پرسشنامه به صورت ۵ مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالف=۱، کاملاً موافق=۵) است. در سؤالات ۳۲، ۳۱، ۲۹، ۲۸، ۲۶، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۱۷، ۱۵، ۱۲، ۱۱، ۶ نمره گذاری به صورت معکوس انجام می‌شود. نمره کلی پرسشنامه در طیف ۴۶ و ۲۳۰ برآورد شده است. در مطالعه کش و همکاران در سال ۱۹۹۴ همسانی درونی زیرمقیاس ارزیابی وضع ظاهری ۰/۸۸ و همسانی درونی زیرمقیاس رضایتمندی از نواحی ۰/۷۷ و همچنین زیرمقیاس ارزیابی وضع ظاهری دارای اعتبار ۰/۸۱ و مقیاس رضایتمندی بدنی دارای اعتبار ۰/۸۶ بود (ولف و

³. Wolff & Clark

⁴. Revised Adult Attachment Scale (RAAS)

¹. Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ)

². Cash

خرده‌مقیاس آن از مقدار ۰/۷۰ بیشتر است، می‌توان گفت این پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار است.

پرسشنامه نگرش‌های اجتماعی فرهنگی به

ظا هر (3-SATAQ): پرسشنامه نگرش‌های

اجتماعی فرهنگی به ظاهر را هینبرگ، تامپسون و استرومر آدر سال ۱۹۹۵ طراحی کردند. این پرسشنامه در ویراست‌های گوناگونی تهیه شده است و یکی از پرکاربردترین ابزارها برای سنجش فشارهای اجتماعی فرهنگی و درونی‌سازی الگوها و ایدئال‌های زیبایی است. از این نظر، این ابزار یکی از ابزارهای طلایی در سطح جهان در نظر گرفته می‌شود. در اصل یا به‌طور کلی پرسشنامه نگرش‌های اجتماعی فرهنگی به ظاهر، آگاهی از ایدئال‌ها و الگوهای فرهنگی در باره زیبایی در زنان (مؤلفه آگاهی) و سطوح پذیرش و درونی‌سازی این الگوها و ایدئال‌ها (مؤلفه درونی‌سازی) را اندازه می‌گیرد. ویراست جدید این پرسشنامه با افزودن عبارتی درباره ورزشکاران تهیه شد. سومین و آخرین ویراست این پرسشنامه چهار مؤلفه و ۳۰ عبارت را شامل می‌شود. نمره گذاری این پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت است و گزینه‌ها به صورت کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) است. عبارات شماره ۳، ۶، ۹، ۱۲، ۱۳، ۱۹، ۲۷ و ۲۸ نمره‌گذاری معکوس دارند. پرسشنامه بر چهار مقیاس نظری تأکید دارد که ۲ عامل براساس عوامل درونی‌سازی و ۲ عامل بر عوامل اطلاعاتی تأکید دارند. مؤلفه اول شامل ۹ عبارت است و درونی‌سازی کلی نامیده می‌شود و تأثیرات رسانه‌ها از قبیل تلویزیون و مجلات و فیلم‌ها را می‌سنجد (۳، ۴، ۷، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۶ و ۲۷) و مؤلفه دوم ۵ عبارت را شامل می‌شود و درونی‌سازی ورزشکار نام دارد و درونی‌ساختن الگوهای ورزشی را می‌سنجد (۱۹، ۲۰، ۲۳، ۲۴ و ۳۰). دو مؤلفه دیگر اطلاعاتی شامل ۹ عبارت

پاسخ‌دهندگان در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را بیان می‌کنند. این پرسشنامه سه زیرمقیاس دارد: وابستگی که میزان اطمینان و تکیه کردن آزمودنی به دیگران را نشان می‌دهد؛ زیرمقیاس نزدیکی که میزان صمیمیت و نزدیکی عاطفی آزمودنی با دیگران را می‌سنجد و زیرمقیاس اضطراب که میزان نگرانی فرد از طردشدن را ارزیابی می‌کند. به هر یک از زیرمقیاس‌ها ۶ عبارت اختصاص یافته است. آزمودنی‌ها بر مبنای نتایج به دست آمده، در یکی از سه گروه دارای سبک دلبستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی جای می‌گیرند. کولینز و رید (۱۹۹۰) اعتبار زیرمقیاس‌های این مقیاس را هم از طریق آلفای کرونباخ و هم از روش بازآزمایی پس از دو ماه بازآزمون، بین ۰/۶۹ تا ۰/۷۵ گزارش کرده‌اند. در ایران نیز پاکدامن (۱۳۸۰) ضریب اعتبار این پرسشنامه را با استفاده از شیوه بازآزمایی بر روی ۱۰۵ دختر و پسر نوجوان در شهر تهران ۰/۹۷ گزارش کرد و مطلوبیت روایی این پرسشنامه را تأیید کرد. در پژوهش اخوی ثمرین، نوابی نژاد، ثنایی ذاکر و اکبری (۱۳۹۲) نیز پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۶۸۳ به دست آمده است. همچنین فرهادی، محقق و مقدم (۱۳۹۹) با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، روایی سؤالات پرسشنامه را تأیید کردند. در پژوهش حاضر به منظور بررسی پایایی پرسشنامه سبک‌های دلبستگی و خرده‌مقیاس‌های آن، ضریب آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه شد و آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی، اضطرابی و نمره کل دلبستگی به ترتیب ۰/۷۶۳، ۰/۷۳۳، ۰/۸۷۷ و ۰/۹۰۴ به دست آمد و با توجه به اینکه ضرایب آلفای کرونباخ برای نمره کل سبک‌های دلبستگی و هر سه

². Heinberg, Thompson & Stormer

¹. Sociocultural attitudes towards appearance scale-3

زیرمقیاس پذیرش بی‌قید و شرط خود و پذیرش مشروط خود است و به صورت مقیاس لیکرت از گزینه همیشه نادرست با نمره ۱ تا گزینه همیشه درست با نمره ۷ طراحی شده است. چمبرلین و هاگا (۲۰۰۱) همسانی درونی پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۲ گزارش کردند که در سطح قابل قبولی است. پایایی آن از طریق دونیمه کردن آزمون و با استفاده از روش تنصیف اسپیرمن-براون ۰/۶۳ به دست آمد (کلانتری، ۱۳۹۲). چمبرلین و هاگا (۲۰۰۱) از طریق همبسته کردن نمرات پرسشنامه پذیرش خود با نمرات پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ روایی پرسشنامه را قابل قبول گزارش کردند. در پژوهش منیرپور و همکاران (۱۳۹۸) برای سنجش روایی پرسشنامه از روایی همگرا و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد که ضریب همبستگی روایی همگرا ۰/۳۹ ($P < ۰/۰۰۷$) به دست آمد. به علاوه، تحلیل عاملی تأییدی، شاخص ریشه میانگین مجذور خطای تقریب را برابر با ۰/۰۹ و شاخص‌های برازندگی تطبیقی و نیکویی برازش را به ترتیب برابر با ۰/۹۵ و ۰/۹۵ نشان داد. سایر شاخص‌ها نیز از مقادیر قابل قبولی برخوردار بودند که دلالت بر برازش خوب مدل با داده‌ها دارد (منیرپور و همکاران، ۱۳۹۸).

در پژوهش حاضر، به منظور بررسی پایایی پرسشنامه پذیرش خود و خرده‌مقیاس‌های آن، ضریب آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه شد و آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های پذیرش بی‌قید و شرط خود، پذیرش مشروط خود و نمره کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۹۰۷، ۰/۸۹۴ و ۰/۹۳۸ به دست آمد و باتوجه به اینکه ضرایب آلفای کرونباخ برای نمره کل سبک‌های دلبستگی و هر سه خرده‌مقیاس آن از مقدار

است که به بررسی این موضوع می‌پردازد که رسانه‌های مختلف تا چه اندازه منابع اطلاعاتی مهم درباره ظاهر هستند (۱، ۵، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۱، ۲۵، ۲۸، ۲۹) و مؤلفه‌های فشار شامل ۷ عبارت که احساسات فردی حاصل از مواجهه با تصویر و پیام‌های رسانه‌ها راجع به اصلاح و تغییر ظاهر را می‌سنجد (۲، ۶، ۱۰، ۱۴، ۱۸، ۲۲، ۲۶) (سانچز کاراکید و همکاران، ۲۰۱۲). مسئله درخور توجه این است که این آزمون را محققان مختلف در کشورهای متفاوتی بررسی کرده‌اند و هاوکز و همکاران به زبان عربی، جکسون و چن به زبان چینی، راشیو و همکاران به زبان فرانسه، پکستون و همکاران به زبان آلمانی، و اسوامی به زبان مالایی ترجمه کرده‌اند و همه آنها اعتبار و پایایی مناسبی را گزارش کرده‌اند (سانچز کاراکید و همکاران، ۲۰۱۲). در ایران این پرسشنامه را محمدپناه اردکان، باباپور و یوسفی (۱۳۹۳) ترجمه کردند و اعتبار آن به دو شیوه همسانی درونی و دونیمه‌سازی بررسی شد که به ترتیب ضرایب اعتبار ۰/۷۷ و ۰/۵۵ حاصل شد. در پژوهش حاضر به منظور بررسی پایایی پرسشنامه نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و خرده‌مقیاس‌های آن، ضریب آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه شد و آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های درونی‌سازی و اطلاعاتی و نمره کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۹۱۳، ۰/۹۰۰ و ۰/۹۵۳ به دست آمد و باتوجه به اینکه ضرایب آلفای کرونباخ برای نمره کل سبک‌های دلبستگی و هر سه خرده‌مقیاس آن از مقدار ۰/۷۰ بیشتر است، می‌توان گفت این پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار است.

مقیاس پذیرش خود (USAQ): پرسشنامه پذیرش بی‌قید و شرط خود را چمبرلین و هاگا در سال ۲۰۰۱ ساختند. این پرسشنامه شامل ۲۰ عبارت و دو

3. Chamberlain & Haaga

1. Sanchez-Carracedo

2. Unconditional Self-Acceptance Questionnaire (USAQ)

۰/۷۰ بیشتر است، می‌توان گفت این پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار است.

در این پژوهش ۵۶۷ نوجوان به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. بازه سنی آزمودنی‌ها ۱۳ تا ۱۷ سال بود و کلیه آزمودنی‌ها دختر، مجرد و مشغول به تحصیل در دوره متوسطه بودند. در ادامه شاخص‌های پراکندگی و نرمال بودن در جدول ۱ ارائه شده است.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱. آمار توصیفی، کشیدگی و چولگی متغیرهای پژوهش

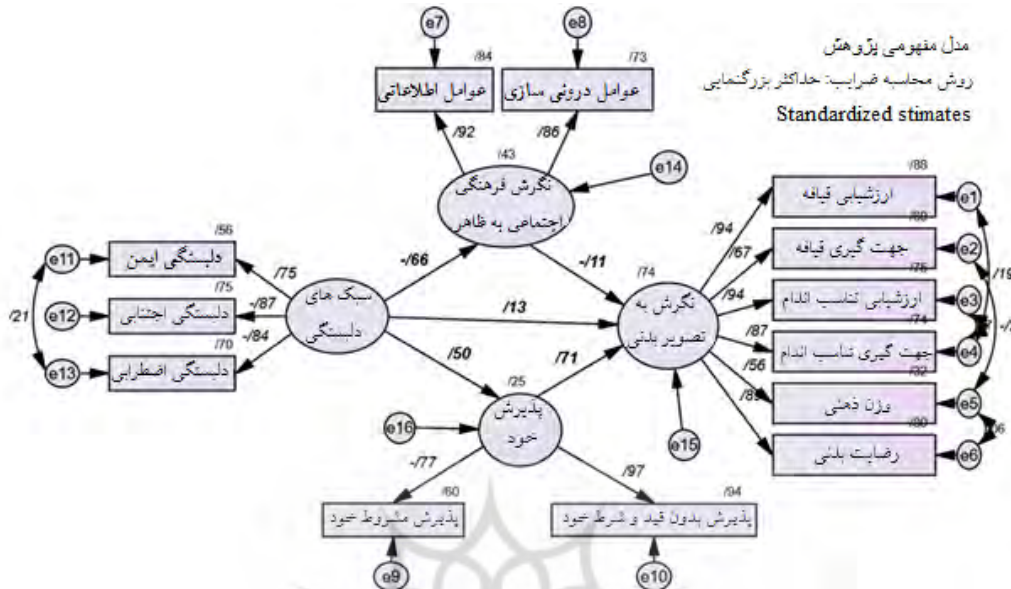
کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین	
۰/۱۷۱	-۰/۵۳۸	۴/۷۲	۲۰/۵۰	دل‌بستگی ایمن
-۰/۰۰۱	۰/۰۹۷	۴/۷۴	۱۷/۶۰	دل‌بستگی اجتنابی
-۰/۰۶۲۵	-۰/۰۵۵	۵/۸۴	۱۷/۷۴	دل‌بستگی اضطرابی
۰/۱۲۲	-۰/۱۵۹	۱۳/۳۷	۵۷/۱۶	نمره کل دل‌بستگی
۱/۳۸۲	۱/۰۲۲	۹/۶۹	۴۸/۹۳	پذیرش بی‌قید و شرط خود
۱/۶۵۰	-۱/۳۵۵	۱۱/۱۲	۳۲/۲۷	پذیرش مشروط خود
۱/۷۳۸	-۱/۴۱۷	۱۹/۴۹	۱۰۴/۶۶	نمره کل پذیرش خود
-۰/۳۰۶	۰/۳۳۷	۱۲/۳۴	۳۴/۲۹	عوامل درونی‌سازی
۰/۵۵۲	۰/۱۴۷	۱۱/۷۶	۴۱/۶۶	عوامل اطلاعاتی
۰/۲۲۵	۰/۳۴۲	۲۲/۷۹	۷۵/۹۵	نمره کل نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر
۱/۶۸۴	-۱/۱۷۹	۵/۴۸	۲۷/۱۵	ارزشیابی قیافه
۱/۲۵۸	-۱/۷۷۷	۹/۳۸	۵۰/۱۷	جهت‌گیری قیافه
۰/۴۷۲	-۰/۹۲۹	۲/۶۷	۱۱/۹۰	ارزشیابی تناسب اندام
۰/۵۲۷	-۰/۸۳۳	۱۰/۵۶	۴۹/۰۵	جهت‌گیری تناسب اندام
-۰/۱۰۱	۰/۰۲۴	۱/۶۴	۶/۱۵	وزن ذهنی
۰/۷۷۳	-۱/۰۰۷	۷/۶۱	۳۵/۳۰	رضایت بدنی
۱/۴۳۶	-۱/۴۳۷	۳۳/۵۱	۱۷۹/۷۳	نمره کل نگرش به تصویر بدنی

می‌شود، مقادیر چولگی و کشیدگی مشاهده شده برای هر چهار متغیر و خرده‌مقیاس‌های آنها در بازه (+۲، -۲) قرار دارد که بیانگر آن است که هر چهار متغیر از لحاظ چولگی نرمال‌اند و توزیع آنها متقارن است و از لحاظ کشیدگی نیز از کشیدگی نرمال برخوردارند. در ادامه به بررسی این مهم پرداخته خواهد شد که آیا براساس مدل

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، یافته‌ها حاکی از آن است که میانگین دل‌بستگی، پذیرش خود، نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و نگرش به تصویر بدنی در نمونه آماری پژوهش به ترتیب برابر با ۵۷/۱۶، ۱۰۴/۶۶، ۷۵/۹۵ و ۱۷۹/۷۳ است. همچنین، به منظور بررسی نرمال بودن داده‌ها از شاخص‌های چولگی و کشیدگی استفاده شد. همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه

مفهومی پژوهش می‌توان بین میانگین‌های مشاهده‌شده در نمونه آماری پژوهش رابطه خطی برقرار کرد یا خیر. به‌منظور بررسی و آزمون مدل مفهومی پژوهش از مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Amos23 بهره گرفته شد. نتایج به‌دست آمده از مدل‌یابی معادلات ساختاری و آزمون مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ قابل مشاهده است.

شکل ۱. مدل‌یابی معادلات ساختاری الگوی سبک‌های دل‌بستگی با نگرش به تصویر بدنی با نقش واسطه‌ای پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر در دختران نوجوان شهر اصفهان در حالت تخمین استاندارد

شکل ۱. مدل‌یابی معادلات ساختاری الگوی سبک‌های دل‌بستگی با نگرش به تصویر بدنی با نقش واسطه‌ای پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر در دختران نوجوان شهر اصفهان در حالت تخمین استاندارد

همان‌طور که در شکل ۱ ملاحظه می‌شود، به‌منظور بررسی فرضیه‌ها و آزمون مدل مفهومی پژوهش داده‌های جمع‌آوری‌شده از طریق معادلات ساختاری تحلیل شد. با اجرای آزمون مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزار شاخص‌های برازشی ارائه می‌شود که نشان‌دهنده این است که تا چه حد مدل مفهومی به‌وسیله داده‌های تجربی برازش دارد. برخلاف آزمون‌های مر سوم آماری که با یک آماره تأیید یا رد می‌شوند، در مدل‌یابی معادلات ساختاری دسته‌ای از شاخص‌ها معرفی

می‌شوند. در پژوهش حاضر، برای بررسی برازندگی الگوی معادلات ساختاری از شاخص‌های سطح معناداری (P-value)، مجذور خی (Chi-Square)، شاخص جذر برآورد خطای تقریبی (RMSEA)، شاخص معناداری جذر برآورد خطای تقریبی، شاخص برازندگی فرایند (IFI)، شاخص برازش تقریبی (CFI)، شاخص برازش هنجار شده (NFI)، شاخص برازش نسبی (RFI) و شاخص تاکر لویور (TLI) استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش کلی مدل

شاخص برازش	دامنه موردقبول	مقدار	نتیجه
مجدور خی (X ²)	-	۵۳/۴۹۰	-
درجه آزادی (Df)	-	۳۹	-
خی دو بهنجار برابر (X ² /df)	بین ۱ تا ۵	۱/۳۷۲	برازش مناسب
سطح معناداری (P-value)	بیشتر از ۰/۰۵	۰/۰۶۱	برازش مناسب
جذر برآورد خطای تقریبی (RMSEA)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۲۶	برازش مناسب

شاخص برازش هنجار شده (NFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹۱	برازش مناسب
شاخص برازش نسبی (RFI)	بیشتر از ۰/۵	۰/۹۸۳	برازش مناسب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹۸	برازش مناسب
شاخص تاکر لویبر (TLI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹۵	برازش مناسب
شاخص برازندگی فزاینده (IFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹۸	برازش مناسب

برخوردار است و ساختار کلی روابط موردآزمون از طریق داده‌های به‌دست‌آمده تأیید می‌شود.

شاخص‌های تأیید الگوی معادلات ساختاری فقط محدود به شاخص‌های برازش کلی الگو نیست؛ بلکه باید مؤلفه‌های استاندارد بتا و گاما (ضرایب مسیر) و مقادرتی متناظر با آن برای هر یک از مسیرهای علی از متغیر برونزای سبک‌های دلبستگی به متغیرهای درونزای نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر، پذیرش خود و نگرش به تصویر بدنی (ضرایب گاما) و از مسیر متغیرهای نهفته میانجی نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود به متغیر نهفته درونزای نگرش به تصویر بدنی (ضریب بتا) نیز وجود دارد که باید بررسی شود؛ از همین رو، در ادامه معناداری ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم مفروض در مدل مفهومی پژوهش بررسی شده است.

چنان‌که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مجذور خی (X2) برابر ۵۳/۴۹، خی دو بهنجار (X2/DF) برابر ۱/۳۷، جذر برآورد خطای تقریبی (RMSEA) برابر ۰/۰۲۶، شاخص سطح معناداری برابر ۰/۰۶۱، شاخص برازندگی فزاینده (IFI) برابر ۰/۹۹۸، شاخص برازش تقریبی (CFI) برابر ۰/۹۹۸، شاخص برازش هنجار شده (NFI) برابر ۰/۹۹۱، شاخص برازش نسبی (RFI) برابر ۰/۹۸۳ و شاخص تاکر لویبر (TLI) برابر ۰/۹۹۵ است. شاخص‌های IFI، NFI، CFI، RFI دارای دامنه صفر تا یک هستند. هرچه اندازه آنها به یک نزدیک‌تر شود، بر برازندگی مطلوب تر الگو دلالت دارد. همچنین، زمانی که خطای تقریبی (RMSEA) کوچک‌تر از ۰/۰۸، سطح معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ و خی دو بهنجار (X2/DF) نیز کوچک‌تر از ۵ باشد، دلالت بر برازش مطلوب مدل دارد؛ بنابراین، براساس نتایج جدول ۲ می‌توان نتیجه گرفت که مدل از برازش مطلوب

جدول ۳. برآورد ضرایب اثر مستقیم

مسیر	ضریب مسیر	نسبت بحرانی (آماره t)	سطح معناداری	نتیجه
دلبستگی بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر	-۰/۶۶	-۱۴/۱۰۰	۰/۰۰۰	تأیید
دلبستگی بر پذیرش خود	۰/۵۰	۱۲/۱۵۴	۰/۰۰۰	تأیید
دلبستگی بر نگرش به تصویر بدنی	۰/۱۳	۳/۳۲۱	۰/۰۰۰	تأیید
نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر بر نگرش به تصویر بدنی	-۰/۱۱	-۲/۴۲۶	۰/۰۱۵	تأیید
پذیرش خود بر نگرش به تصویر بدنی	۰/۷۱	۱۶/۷۶۴	۰/۰۰۰	تأیید

همان‌طور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود، تأثیر دلبستگی بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر منفی و معکوس (-۰/۴۴) و بر پذیرش خود (۰/۶۸) و نگرش به تصویر بدنی (۰/۱۷) مثبت و مستقیم است. علاوه بر این، نتایج حاکی از تأثیر منفی و معکوس نگرش

فرهنگی اجتماعی به ظاهر (-۰/۳۵) و تأثیر مثبت و مستقیم پذیرش خود (۰/۷۹) بر نگرش به تصویر بدنی در دختران نوجوان است. باتوجه به اینکه در تمام سطوح تحلیل آماره‌های t از مقدار ۱/۹۶ بزرگ‌تر و سطوح

معناداری به دست آمده از مقدار ۰/۰۵ کوچک تر است، ضرایب مسیر مذکور تأیید می شود ($t \geq 1.96; p \leq 0.05$).

جدول ۴: برآورد ضرایب اثر غیر مستقیم

نتیجه	سطح معناداری	دامنه اطمینان ۹۵ درصد		ضریب مسیر	مسیر
		کران بالا (Upper Bounds)	کران پایین (Lower Bounds)		
تأیید	۰/۰۲۰	۰/۶۴۵	۰/۴۰۱	۰/۳۶	دلبستگی بر نگرش به تصویر بدنی با نقش میانجی پذیرش خود
تأیید	۰/۰۲۳	۰/۲۲۲	۰/۰۱۶	۰/۰۷	دلبستگی بر نگرش به تصویر بدنی با نقش میانجی نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر

کوچک تر است، ضرایب مسیر مذکور تأیید می شود ($p \leq 0.05$). به طور دقیق، یافته ها حاکی از آن است که دلبستگی به واسطه پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر بر نگرش به تصویر بدنی و رضایت بدنی در دختران نوجوان تأثیر مثبتی دارد.

باتوجه به یافته های جدول ۴ ضرایب اثر غیر مستقیم دلبستگی بر نگرش به تصویر بدنی با نقش میانجی پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر به ترتیب ۰/۳۶ و ۰/۰۷ است که باتوجه به اینکه کران های پایین و بالا فاصله اطمینان مقادیری بزرگ تر از صفر (مثبت) است و سطوح معناداری به دست آمده از مقدار ۰/۰۵

جدول ۵. برآورد ضرایب اثر خرده مقیاس های متغیرهای مستقل بر وابسته

نتیجه	سطح معناداری	دامنه اطمینان ۹۵ درصد		ضریب مسیر	مسیر
		کران بالا (Upper Bounds)	کران پایین (Lower Bounds)		
تأیید	۰/۰۲۵	۳۲/۰۴۵	۲۱/۱۴۵	۰/۳۸	دلبستگی ایمن بر پذیرش خود
تأیید	۰/۰۲۸	-۱/۰۸۴	-۱/۸۷۶	-۰/۴۴	دلبستگی اجتنابی بر پذیرش خود
تأیید	۰/۰۲۳	-۱/۳۷۳	-۲/۲۳۸	-۰/۴۲	دلبستگی اضطرابی بر پذیرش خود
تأیید	۰/۰۱۱	-۳۶/۱۳۲	-۴۸/۱۳۱	-۰/۵۰	دلبستگی ایمن بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر
تأیید	۰/۰۰۹	۲/۹۶۳	۱/۹۳۲	۰/۵۷	دلبستگی اجتنابی بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر
تأیید	۰/۰۱۲	۳/۴۵۱	۲/۳۹۸	۰/۵۵	دلبستگی اضطرابی بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر
تأیید	۰/۰۱۲	۶/۷۴۲	۱/۳۹۲	۰/۱۰	دلبستگی ایمن نگرش به تصویر بدنی
تأیید	۰/۰۱۶	-۰/۰۵۹	-۰/۳۷۹	-۰/۱۱	دلبستگی اجتنابی بر نگرش به تصویر بدنی
تأیید	۰/۰۱۵	-۰/۰۷۹	-۰/۴۴۰	-۰/۱۱	دلبستگی اضطرابی بر نگرش به تصویر بدنی
تأیید	۰/۰۱۹	-۰/۴۰۳	-۴/۴۴۵	-۰/۱۰	عوامل اطلاعاتی بر نگرش به تصویر بدنی
تأیید	۰/۰۲۲	-۰/۰۰۸	-۰/۱۱۱	-۰/۰۹	عوامل درونی سازی بر نگرش به تصویر بدنی
تأیید	۰/۰۰۴	-۰/۳۱۲	-۰/۴۲۲	-۰/۵۵	پذیرش مشروط بر نگرش به تصویر بدنی
تأیید	۰/۰۰۵	۲۲/۲۰۶	۱۷/۳۳۴	۰/۶۹	پذیرش بدون قید و شرط بر نگرش به تصویر بدنی

خود را می‌پذیرند، به تصویر بدنی خود نگرش مثبتی دارند و نارضایتی بدنی در آنها کم است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه میان سبک دلبستگی و نگرش به تصویر بدنی با نقش واسطه‌ای نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد سبک دلبستگی ایمن و پذیرش خود و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر به صورت مثبت و در سطح معناداری $0/05$ با نگرش به تصویر بدنی همبسته هستند و سبک دلبستگی ایمن با میانجی‌گری نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش بی‌قید و شرط خود به صورت مثبت و در سطح معناداری $0/05$ با نگرش مثبت به تصویر بدنی ارتباط دارند.

در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجا که نارضایتی بدنی و اختلالات خوردن به طرد مادر و تلفیق حمایت پیش از حد یا بی‌توجهی والد مربوط می‌شود که در کودک به احساس بی‌کفایتی منجر می‌شود و پیامی مبنی بر کارکرد بد یا دوست‌داشتنی نبودن را به او انتقال می‌دهد، افرادی که چنین پیام‌هایی دریافت کنند، اضطراب خالصی را احساس می‌کنند که یکی از راه‌های اجتناب از این نگرانی و برون‌سازی آن تمرکز بر تصویر بدنی است. به عبارتی، رفتارهای مربوط به ظاهر و خوردن و منحرف کردن توجه خود از نگرانی‌های موجود، به عنوان راهی برای تسلط بر دنیای پیرامون نمود می‌یابد (کاسیدی و شاور، ۲۰۰۸). مطالعات متعددی رابطه معنادار میان سبک دلبستگی و تصویر بدنی گزارش کرده‌اند (ارزولک کرونر، ۲۰۰۲) و نتایج مطالعات امیرتکین و همکاران (۲۰۱۹)، کیرکبرن، گریفیتز و بیکیکز (۲۰۱۹)، وارتانیان و همکاران (۲۰۱۸)، خورشیدی و فتحی اقدم (۱۳۹۷) و احمدی، حمید و مرعشی (۱۳۹۹) با این نتایج هم‌سوئی دارد. دختران

همان‌طور که در جدول ۵ ملاحظه می‌شود، تأثیر سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی بر پذیرش خود و نگرش به تصویر بدنی منفی و معکوس و بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر در دختران نوجوان مثبت و مستقیم است. با این حال، یافته‌ها حاکی از تأثیر مثبت و مستقیم سبک دلبستگی ایمن بر پذیرش خود و نگرش به تصویر بدنی و تأثیر منفی و معکوس آن بر نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر در دختران نوجوان است. علاوه بر این، یافته‌ها حاکی از تأثیر منفی و معکوس عوامل اطلاعاتی، عوامل درونی‌سازی و پذیرش مشروط خود بر نگرش به تصویر بدنی و تأثیر مثبت پذیرش بدون قید و شرط خود بر نگرش به تصویر بدنی در دختران نوجوان است. با توجه به اینکه در تمام سطوح تحلیل آماره‌های t از مقدار $1/96$ بزرگ‌تر، کران‌های پایین و بالا فاصله اطمینان مقادیری بزرگ‌تر و کوچک‌تر از صفر (مثبت و منفی) است و سطوح معناداری به دست آمده از مقدار $0/05$ کوچک‌تر است، ضرایب مسیر مذکور تأیید می‌شود ($t \geq 1.96$; $p \leq 0.05$). با توجه به نتایج می‌توان گفت میزان پذیرش خود و نگرش مثبت به تصویر بدنی و رضایت بدنی در دختران نوجوان با سبک دلبستگی ایمن زیاد و در دختران نوجوان با سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی در سطح پایینی است. همچنین، یافته‌ها حاکی از آن است که نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر در دختران با سبک دلبستگی ایمن در سطح پایین و در دختران نوجوان با سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی در سطح بالایی قرار دارد و از اهمیت بیشتری برخوردار است. همچنین، عوامل اطلاعاتی، عوامل درونی‌سازی و پذیرش مشروط خود نیز به شکل‌گیری نگرش منفی به تصویر بدنی در دختران نوجوان و در نهایت نارضایتی بدنی در آنها منجر می‌شود؛ با این حال، دختران نوجوانی که بدون قید و شرط

دیگران از آنها ناشی از تأثیرات ارزش های فرهنگی شود، برای مثال وقتی ارزش در جامعه جذابیت فیزیکی باشد، همان طور که دیگران به جذابیت فیزیکی اهمیت می دهند، افراد متأثر از اجتماع خویش، ارزش خود را در داشتن فیزیک بدنی جذاب می بینند (موسوی و همکاران، ۱۳۹۵). در واقع، تجربه های ابتدایی از دلبستگی در صورتی که تبیین معطوف به گذشته داشته باشیم، با دردسترس بودن والدین در ارتباط است و رابطه دوطرفه والدین در تبیین های تعاملی و توجه و هم زمان سرکوب احساس اطمینان در فرزند به دست والدین در این تعاملات، احساس بی کفایتی دختران را پیش بینی می کند. احساس بی کفایتی با رفتارهای تأیید طلبانه و متأثر شدن از فشارهای اجتماعی در ارتباط است که در رأس آن فشارهای مرتبط با ظاهر و زیبایی قرار دارد؛ بنابراین، سازه دلبستگی در سنین نوجوانی نه فقط به عنوان یک سازه درون روانی یا ارتباطی، بلکه به عنوان یک سازه سازمانی در نظر گرفته می شود که هم در تحول درون روانی و هم در جنبه های مختلف روابط دلبستگی جاری جلوه می کند (کاسیدی و شاور، ۲۰۰۸) و تصور کنترل پذیری جهان را با کنترل بدن به افرادی که از تجربه دلبستگی سالم محروم بوده اند، القا می کند. نتایج پژوهش حاضر همچنین، نشان داد نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر با نگرش به تصویر بدنی رابطه معنی داری دارد. در تبیین این یافته که با نتایج مطالعات ددریچز (۲۰۲۱)، تیگمن، اندربرگ و براون (۲۰۲۰)، روسیا، اگرمانت. و فرایزن (۲۰۱۷)، اسمیت و همکاران (۲۰۲۰)، داکانالیس و همکاران (۲۰۲۰)، کرارد، روتن و رودگرز (۲۰۲۰)، لاورینگ و همکاران (۲۰۱۸)، نرینی و همکاران (۲۰۱۹)، گیرارد، رودگرز و کبرول (۲۰۱۸) و پورشریفی، هاشمی و احمدی (۱۳۹۶) هم سو بود، می توان گفت تأثیر موارد اجتماعی و فرهنگی بر شکل گیری تصویر بدن، در واقع توقعی است که فرد از

دارای سبک دلبستگی ایمن تصویر بدنی بهتری از خود دارند (خورشیدی و فتحی اقدم، ۱۳۹۷) و دختران دلبسته نایمن در مقایسه با دختران دارای سبک دلبستگی ایمن نگرانی مربوط به وزن بیشتری دارند (بهزادی پور، پاکدامن و بشارت، ۲۰۱۰). در واقع، این زنان از طریق انجام رفتارهای مرتبط با ظاهر، می کوشند بر دنیای پیرامون مسلط شوند. این نوع کنترل انتخاب شده است، چون زنان با این ویژگی توانایی بررسی حالات روانی خود را ندارند و به جای استرس، بر بدن خود متمرکز می شوند؛ بنابراین، امکان منحرف کردن توجه از نگرانی های مرتبط با دلبستگی به هدف بیرونی و قابل دستیابی تغییر بدن فراهم می شود و از آنجا که هیچ وضعیتی از جمله کیفیت مراقب اولیه یا تجارب فقدان و سوء استفاده تحول را متوقف نمی کند، مسیرهای تحولی به عنوان سیستم یکپارچه برای سازگاری با تجارب، اهمیت بیشتری پیدا می کند و آسیب های وارد شده را به عنوان پیامد این تحول در نظر می گیرد (کاسیدی و شاور، ۲۰۰۸)؛ بنابراین، تمرکز فرد بر تصویر بدنی که تحت تأثیر پذیرش مشروط خود و تأییدجویی از دیگران و همچنین، فشارهای فرهنگی اجتماعی صورت می گیرد، می تواند به عنوان مسیری تحولی برای سازگاری با این تجارب قلمداد شود و به عنوان پیامد تحولی آن معرفی شود. در تبیین دیگری از این یافته می توان گفت چون تصویر بدن حاصل انباشت باورهایی راجع به بدن است که حاصل تجارب گذشته فرد است و در روابط دلبستگی و همین طور اندیشه ها و رویدادها و شرایط کنونی خود را نمایان می کند و با توجه به اینکه باور انسان به موضوعات تا حد زیادی متأثر از اطلاعاتی است که دریافت می کند، هر عاملی که ارزش اطلاعات را نزد افراد با چالش روبه رو کند، نگرش به تصویر بدنی را هم تحت تأثیر قرار خواهد داد (موسوی و همکاران، ۱۳۹۵)؛ بنابراین، وقتی چگونگی درک افراد از خودشان و درک

بدن خود در برابر استانداردهای تعریف‌شده جامعه درباره ظاهر و زیبایی دارد و باتوجه به اینکه استانداردهای زیبایی از ویژگی‌های ظاهری متوسط جامعه فاصله زیادی دارد و دستیابی به آن علی‌رغم تبلیغاتی که سعی در آسان‌نشان‌دادن آن دارند، سخت است، نگرش به تصویر بدنی منفی از پیامدهای پیش‌بینی‌شدنی آن است. استانداردهای زیبایی در قالب‌های متعددی معرفی می‌شوند که از مهم‌ترین این قالب‌ها معرفی هنرپیشه‌ها، سوپرستارهای سینما و موسیقی، سلبریتی‌ها، ورزشکاران و همچنین جریان‌های متمرکز بر صنعت پورن است و باتوجه به بستر پرمخاطب تبلیغی که بر افراد محبوب و تربیون‌دار جامعه متمرکز است، تأثیرپذیری و الگوگرفتن از این افراد به آسانی اتفاق می‌افتد و به نارضایتی از تصویر بدن منجر می‌شود. نارضایتی بدنی فاصله میان تصویری بدنی‌ای است که افراد از خودشان در ذهن دارند و تصویر ایدئالی که توقع دارند داشته باشند. این نارضایتی با قرارگرفتن در معرض این الگوها که در بستر رسانه‌های جمعی، مجلات مد و لباس و... به جامعه تزریق می‌شود (عمیدی و همکاران، ۱۳۸۵) شدت می‌گیرد. چون عمده‌ترین دلایل نارضایتی از تصویر ذهنی بدنی در دختران نوجوان استانداردهای اجتماعی زیبایی در سال‌های اخیر است که عمدتاً بر لاغری تأکید می‌کنند، می‌توان گفت کوشش دختران در جهت ارتقای کیفیت ظاهری خود به منظور سازگار شدن با استانداردهای زیبایی و توقعات فرهنگی و اجتماعی جامعه، به درونی‌سازی این الگوها و مقایسه کردن خود و ایجاد احساس نارضایتی از تصویر بدنی در نوجوانان منجر می‌شود.

به‌علاوه، در تبیین ارتباط نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و نگرش به تصویر بدنی می‌توان به جریان تجدد در جامعه ایران اشاره کرد که به حساسیت افراد به کنترل و انضباط بدنی دامن می‌زند و اهمیت ارائه تصویر بدنی

متناسب با انتظارات جامعه را افزایش می‌دهد (ذکایی، ۱۳۸۶)؛ چراکه در جوامع متجدد، احساس ارزشمندی و عزت نفس افراد، بیشتر از جوامع غیرمتجدد به ویژگی‌های ظاهری گره خورده است. در واقع، چون مرز جدایی طبقات مختلف جوامع مبهم و غیرواضح است، اعضای هر لایه اجتماعی به دلیل محرومیت از شهرت و احترام لایه بالاتر، سعی در تقلید ظاهری سبک زندگی لایه‌های بالاتر و عمل مطابق قوانین پذیرفته‌شده آنها می‌کنند تا از این طریق با آنها هم‌نواپی کنند (کیوان‌آرا، ربانی و ژبان‌پور، ۱۳۸۹) و این جریان به پذیرفته‌شدن معیارهای زیبایی غربی و نارضایتی بدنی و ترویج جراحی‌های زیبایی در جوامع متجدد دامن می‌زند. همان‌طور که مطالعات نشان می‌دهد، بین تصویر بدنی ضعیف و خودپنداره منفی رابطه وجود دارد و افراد متقاضی جراحی زیبایی نسبت به افراد عادی خودپنداره بدنی پایین‌تری دارند (پاشا، نادری و اکبری، ۱۳۸۸). علاوه بر این، تصویر بدنی ضعیف با عزت‌نفس پایین در ارتباط است. عزت‌نفس پایین، از احساس ارزشمندی پایین خبر می‌دهد. حدود یک‌چهارم تا یک‌سوم از عزت‌نفس ناشی از خودپنداره، به نگرش مثبت یا منفی‌ای بستگی دارد که فرد درباره تصویر بدنش دارد. اگر فردی بدنش را دوست نداشته باشد، مشکل می‌تواند فردی را که در درون آن بدن زندگی می‌کند، دوست داشته باشد (کش، ۱۳۸۹)؛ بنابراین، احتمال اینکه این افراد نارضایتی بدنی و در نتیجه نارضایتی از خود را تجربه کنند، زیاد خواهد بود.

در تبیین دیگری از این یافته می‌توان به مباحث اجتماعی فرهنگی اشاره کرد که درباره ظاهر و بدن وجود دارد و مملو از پیام‌هایی است که زیبایی زنان و جذابیت آنها را با مناسب و کافی بودن برابر می‌کند

بدنی می‌شود؛ چراکه پذیرش، خود شامل یک آگاهی غیرقضاوتی از خود و پذیرفتن فعالانه تجاربی از افکار، احساس‌ها و حس‌های بدنی به همان صورت است که اتفاق می‌افتند (هیز،^۳ ۲۰۰۴). در واقع، پذیرش خود در مسیر مخالف نگاه قضاوت‌نگرانه به تصویر بدنی حرکت می‌کند و نگرش به تصویر بدنی را با نگاهی شفقت‌آمیز به ویژگی‌های بدنی موجود ارتقا می‌دهد.

چون نگرش به تصویر بدنی، نوعی ارزیابی است که فرد از خودش به عمل می‌آورد و پذیرش خود پروسه‌ای روانی است که نتیجه این ارزیابی است، می‌توان نتیجه گرفت که اگر ارزیابی‌های فرد از بدن خود، بدون شرایط و بدون امتیاز، ثابت، غیرکاستنی و یکپارچه باشد، نگرش او به تصویر بدنی ارتقا پیدا خواهد کرد. به علاوه، نگرش فرد به تصویر بدنی در افراد خودپذیرفته با وجود فشارهای اجتماعی و نقص‌های ادراک شده تغییر نمی‌یابد؛ چراکه امروزه پذیرش خود شامل آگاهی ذهنی و واقع‌بینانه از نقاط ضعف و قوت خودمان است و معطوف به ارزشی از خود است که ماندگار، غیرقابل کاهش و یکپارچه است (شرر، ۱۹۴۹)؛ بنابراین، می‌توان با توقف خودانتقادی باوجود محدودیت‌ها، تلاش برای برطرف کردن آنها و تحمل خود باوجود کامل نبودن در بعضی زمینه‌ها، به پذیرش خود دست یافت و هم‌سو با ارزش‌های شخصی عمل کرد و استانداردهای شکننده زیبایی و بی‌نقص بودن را نزد خود زیر سؤال برد.

در تبیین دیگری از این یافته می‌توان گفت آنچه در پذیرش خود، نگرش به تصویر بدنی را ارتقا می‌دهد، مرتبط با این آموزه ایس مبنی بر پذیرش خود باوجود تأییدنشدن از سوی دیگران و تعیین نکردن هیچ معیار کلی برای خود است. به عبارتی، فقط افکار، احساس و رفتارهای ورای آدمی است که ارزیابی می‌شود (برنارد،

اوگل و دامهورست،^۱ ۲۰۰۵). کانال بروز این فشارها که فشارهای هنجاری نامیده می‌شود، بافت و وضعیت اجتماعی فرهنگی (گیملین^۲ و همکاران، ۲۰۰۶)، خانواده و دوستان، استانداردهای زیبایی در جامعه و تبلیغات رسانه‌ای است (ادلمن و روگی،^۳ ۲۰۰۸) که به ایجاد بستری منجر می‌شود که جذابیت ظاهری را ارزش برای زنان تلقی می‌کند و در این بستر، مقدمات نگرانی درباره ظاهر را فراهم می‌شود (کش و همکاران، ۲۰۰۴). تجربه ارزیابی ظاهری منفی از سوی دیگران، نگرش فرد به ظاهر خود را تحت تأثیر قرار می‌دهد و همانند راه‌انداز عمل می‌کند. رویداد‌های برانگیزاننده خاص مانند موقعیت‌هایی که فرد مجبور است در آن بدن خود را در معرض دید دیگران قرار دهد، این راه‌اندازها را فعال می‌کند. نگرانی شدید از ارزیابی منفی دیگران به نارضایتی از تصویر بدنی منجر می‌شود و شخص را با چالش احساس ارزشمندی یا نداشتن این احساس در جهان و قابل قبول یا غیرقابل قبول بودن ظاهرش روبه‌رو می‌کند. در نتیجه فرد ممکن است دچار نارضایتی از بدن خود شود. تداوم این نارضایتی نیز به پایین آمدن عزت‌نفس (کامیشیوا و همکاران ۲۰۰۸) و کاهش خودپنداره بدنی می‌انجامد.

نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد پذیرش خود به صورت مثبت و معناداری با نگرش به تصویر بدنی رابطه دارد. در تبیین این یافته که با یافته‌های پژوهش داکانالیس و همکاران (۲۰۲۰)، تیگمن، اندربرگ و براون (۲۰۲۰)، اسوامی و همکاران (۲۰۲۰)، گست و همکاران (۲۰۱۹)، رفلدر و همکاران (۲۰۱۳) و عباسی، بادامی و جلالی (۱۳۹۷) هم‌سو است، می‌توان گفت پذیرش خود، با ایجاد گرایش غیرقضاوتی به بدن و احساس‌های مرتبط به آن باعث ارتقای نگرش به تصویر

^۳. Adelman & Ruggi

^۴. Hayes

^۱. Ogle & Damhorst

^۲. Gimlin

زیبایی به جریان می‌افتد؛ بنابراین، رسیدن به حالت استغنائی ناشی از پذیرش بی‌قید و شرط خود، افراد را از این مسابقه نوین که با تبلیغات بی‌وقفه رسانه، فرهنگ و جامعه قوت گرفته است، دور می‌کند و با آزاد کردن انرژی‌های روانی بلوکه‌شده در این مسیر به افراد در جهت رشد و ارتقای نگرششان به تصویر بدنی کمک می‌کند. افراد در طول شکل‌گیری هویت، زمانی که خود را بپذیرند و فریب شروط معین شده جامعه در زمینه زیبایی را نخورند، در مسیر هویت شخصی به سمت اهداف اصیل خود قدم برمی‌دارند.

محدودیت‌ها: چون جامعه پژوهش دختران نوجوان شهر اصفهان بودند و نگرش به تصویر بدنی متغیری وابسته به فرهنگ است، باید در تعمیم نتایج آن احتیاط کرد. به علاوه، در این پژوهش از ابزار خود گزارشی برای اندازه‌گیری استفاده شد که ممکن است افراد به صورت آگاهانه یا ناآگاهانه سعی در مطلوب جلوه دادن خود کرده باشند. همچنین، متغیرهایی چون وضعیت اجتماعی اقتصادی و جنس کنترل نشد که این امر ممکن است تعمیم یافته‌های پژوهش را با محدودیت مواجه کند و بر نتایج پژوهش تأثیر بگذارد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی برای تعمیم‌پذیری بیشتر، متغیرهایی چون وضعیت اجتماعی اقتصادی و جنس کنترل شود و علاوه بر پرسشنامه‌ها از مشاهده و مصاحبه بالینی برای پی‌بردن دقیق‌تر به نگرش افراد به تصویر بدنی استفاده شود.

پیشنهادها: باتوجه به تأیید اهمیت رابطه مؤلفه‌های مختلف بین فردی (سبک دلبستگی)، فردی (پذیرش خود) و فرهنگی اجتماعی (نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر) با نگرش به تصویر بدن در پژوهش حاضر، نتایج این پژوهش می‌تواند راهگشای پژوهشگران و درمانگران در طراحی در مان‌هایی باشد که مؤلفه‌های فردی و بین فردی و اجتماعی فرهنگی را هم‌زمان لحاظ می‌کنند. به علاوه، در زمینه نگرش به تصویر بدنی، باید متغیرهای

پذیرش مشروط خود افراد را در معرض استانداردهای جامعه و دیگران از زیبایی قرار می‌دهد و رسیدن به آن معیارها را دلیل بر ارزشمندی افراد می‌داند و باعث ایجاد نگرشی متزلزل و غیرثابت به تصویر بدنی می‌شود. به عقیده راجرز، زمانی که بچه‌ها با عشق و تأیید شرطی مراقبانشان رشد می‌کنند، زندگی‌شان متأثر از خواسته‌ها و انتظارات و توقعات مراقبانشان خواهد بود و این باعث می‌شود نگرش آنها درباره خودشان هم شرطی باشد و علاوه بر این، زیبایی آنها درباره ارزش خودشان مشروط باشد. پذیرش خود مشروط در مورد بدن، رسیدن به استانداردهای خاصی است که تعیین‌کننده ارزش‌های فردی و گروهی جامعه است. پذیرش خود به صورت مشروط باعث می‌شود افراد برای اینکه از خود رضایت داشته باشند، قید و شرط‌هایی تعیین کنند و هر لحظه این احساس را داشته باشند که در جای درستی نیستند و فقط در صورتی که ویژگی خاصی داشته باشند یا مطابق با اصولی خاص رفتار کنند، ارزشمند هستند. پذیرش اجتماعی و احساس ارزشمندی‌ای که در گروه آن احساس می‌شود، در جامعه‌ای که استانداردهای زیبایی در آن دائماً در حال تغییر است، نگرش به تصویر بدنی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و از متغیرهای پیش‌بین تمام انواع جراحی‌های زیبایی است (گنجی، امیرمظاهری و لیبی، ۱۳۹۸). پذیرش بی‌قید و شرط خود با عبور از قواعدی که فقط با جای گرفتن در آن فرد به احساس ارزشمندی می‌رسد، باعث احساس تعلق فرد به خود و ارتقای نگرش مثبت به تصویر بدنی و بدن به عنوان عضوی کارکردی (و نه شیء انگارانه) می‌شود. به عبارتی، پذیرش غیرشرطی که به پذیرش تجارب ذهنی خود بدون توجه به نگرش دیگران و یا قواعد و ارزش‌های درونی شده محیط اجتماعی اشاره می‌کند (رحمانی، ۱۳۹۶)، باعث می‌شود افراد آن گونه که هستند، خود را بپذیرند و نگاه مثبتی به تصویر بدنی خود داشته باشند. سالانه سرمایه‌های زیادی در صنعت مد و

ادیبی سده، مهدی؛ علیزاده، مهستی و کوهی، کمال (۱۳۹۰). تبیین جامعه‌شناختی مدیریت بدن در میان زنان. *مطالعات اجتماعی و روان‌شناختی زنان*، ۹، ۳، ۸۴-۵۹

باینفلد، دیوید (۱۳۹۱). *نظریه روان‌پویشی*. ترجمه عرب قهستانی، داود؛ ودایع خیری، فرزانه و ارین، سیروس. نشر رشد.

پاشا، غلامرضا؛ نادری، فرح و اکبری، شیوا (۱۳۸۸). *مقایسه تصویر بدنی، شاخص حجم بدنی، سلامت عمومی و خودپنداره بین افرادی که جراحی زیبایی انجام دادند، افراد متقاضی جراحی زیبایی و افراد عادی شهرستان بهبهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد اهواز.

پاکدامن، شهلا (۱۳۸۰). *بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانی*. رساله دکتری روان‌شناسی، دانشگاه تهران.

پورفراهانی، منیره؛ زمانی‌نیا، فاطمه؛ آرین‌مقدم، زهره و آقامحمدیان‌شعرباف، حمیدرضا (۱۳۹۷). *اثربخشی گروه‌درمانی شناختی‌رفتاری هشت مرحله‌ای بر تن‌پنداره و تعهد زناشویی*. *آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده*، ۴(۷)، ۶۳-۷۶.

پورشریفی، حمید؛ هاشمی، تورج و احمدی، محمد (۱۳۹۶). *مقایسه مشکلات تصویر بدنی و اضطراب اجتماعی و جسمانی در نوجوانان چاق و دارای وزن طبیعی با بررسی نقش تعدیل‌کنندگی فشار اجتماعی و فرهنگی برای کاهش وزن و تغییر بدنی*. *روان‌شناسی سلامت*، ۶(۱)، ۸۶-۱۰۳.

چراغیان، حدیث؛ زارعی، محمد؛ حیدری، ناصر و حسینیان، سیمین (۱۳۹۵). *رابطه خوددلسوزی و سلامت روان با نقش میانجی عزت‌نفس و تصویر بدنی در دانشجویان دختر*. *مطالعات زنان و خانواده*، ۴(۲)، ۳۳-۵۶.

سبک دلبستگی و نگرش فرهنگی اجتماعی به ظاهر و پذیرش خود از سوی مدارس، آموزشگاه‌ها، مراکز مشاوره و کلینیک‌های زیبایی مورد توجه قرار گیرد و به‌منظور ارتقای نگرش به تصویر بدنی در افراد، آموزش‌های لازم برای ارتقای روابط والد و کودک به‌منظور تقویت دلبستگی صورت بگیرد و تلاش رسانه‌ای و فرهنگی و آموزشی به‌منظور مبارزه با استانداردهای تحمیلی زیبایی و خودپذیری مشروط صورت بگیرد. همچنین، والدین و معلمان، خود به‌عنوان الگویی عمل کنند که متأثر از پیام‌های زیبایی نیست و با تقویت توجه به ابعاد غیرظاهری در افراد، به ارتقای نگرش به تصویر بدنی آنان کمک کنند. علاوه‌براین، به‌منظور ارتقای پذیرش بی‌قیدوشرط ظاهر خود در نوجوانان، طراحی برنامه‌های درسی با محوریت ارزش‌های غیرظاهری و ارج‌نهادن به الگوهای موفق و پایبند به این سبک زندگی پیشنهاد می‌شود تا با توجه به اهمیت دوره نوجوانی و نقش نوجوانان در آینده‌سازی و به‌خصوص نقش دختران در ایفای نقش مادری در آینده، از بیماری‌ها و مخاطراتی که به‌دنبال نگرش منفی به تصویر بدنی به وجود می‌آید، پیشگیری شود.

منابع

احمدی، الهام؛ حمید، نجمه و مرعشی، علی (۱۳۹۸). *اثربخشی گروه‌درمانی مبتنی بر مهرورزی به دیگر پیروی و حساسیت به طرد در دختران دبیرستانی شهر اهواز*. *مجله روان‌شناسی اجتماعی*، ۱۳، ۵۲، ۶۵-۷۵.

اخوی‌ثمرین، زهرا؛ نوابی‌نژاد، شکوه؛ ثنایی‌ذاکر، باقر و اکبری، مهدی (۱۳۹۲). *سبک‌های دلبستگی و میزان بخشودگی میان زنان متقاضی طلاق و زنان عادی*. *مجله مطالعات اجتماعی و روان‌شناختی زنان*، ۱۱، ۲، ۵۵-۸۲.

- خورشیدی، فاطمه و فتحی اقدم، قربان (۱۳۹۷). رابطه خود کارآمدی عمومی و سبک‌های دلبستگی با تصویر بدنی دانش‌آموزان دختر. *روان‌پرستاری*، ۱(۱)، ۲۵-۳۳.
- دانش، سیمین و فروزنده، الهام (۱۳۹۷). پنج عامل بزرگ شخصیت و تصویر بدنی در متقاضیان عمل‌های جراحی زیبایی شهر اصفهان. *روان‌شناسی و روان‌پزشکی شناخت*، ۱(۱)، ۱۱۵-۱۲۸.
- ذکایی، محمدسعید (۱۳۸۶). جوانان، بدن و فرهنگ تناسب. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی*، ۱(۱)، ۱۱۷-۱۴۱.
- راحتی، الف. (۱۳۸۵). *اثر بخشی رویکرد شناختی رفتاری بر بهبود نارضایتی از تصویر بدنی دختران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.
- رحمانی، احد (۱۳۹۶). *مقایسه پذیرش خود و کیفیت رابطه با مادر در نوجوانان دارای تعارض بالا و پایین*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.
- رقیبی، مهوش و میناخانی، غلامرضا (۱۳۹۰). مدیریت بدن و ارتباط آن با تصویر بدنی و ادراک خود. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۱۲(۴)، ۷۲-۸۱.
- روشندل، زهرا؛ صبحی، ناصر و طیبی، افشین (۱۳۹۵). مقایسه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، نگرانی از تصویر بدنی و سبک اسناد در نوجوانان مبتلا به اضطراب اجتماعی و نوجوانان عادی. *روان‌شناسی و روان‌پزشکی شناخت*، ۳(۴)، ۱-۱۱.
- زادحسن، زهره و سراج خرمی، ناصر (۱۳۹۵). رابطه نگرانی از تصویر بدنی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و ناگویی خلقی با اضطراب اجتماعی در بین دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی. *مجله روان‌شناسی اجتماعی*، ۱۰(۳۸)، ۶۱-۸۰.
- سبزواری، پروانه؛ قنبری، سعید؛ نظر بلند، ندا و لواف، هانیه (۱۳۹۷). رابطه عملکرد خانواده و تصویر بدنی در دختران نوجوان با نقش واسطه‌ای کمال‌گرایی. *رویش روان‌شناسی*، ۷(۹)، ۳۱-۵۰.
- شیوندی، کامران؛ نعیمی، ابراهیم و فرشاد، محمدرضا (۱۳۹۵). ارائه مدل ساختاری خوددلسوزی و بهزیستی روان‌شناختی با میانجی عزت‌نفس و تصویر بدنی در دانشجویان دختر دانشگاه شیراز. *مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۶(۲۴)، ۱۱۵-۱۳۳.
- صادقی، نگار؛ ایزانلو، بلال؛ فلاحتی، حوا و افتخاری، محمدرضا (۱۳۹۷). تأثیر فشارهای فرهنگی اجتماعی در شکل‌دهی به نارضایتی بدنی بین دختران نوجوان: بررسی نقش واسطه‌ای مقایسه و درونی‌سازی ایدئال‌های ظاهری. *پوست و زیبایی*، ۹(۴)، ۲۴۸-۲۶۰.
- صیدی، محمدسجاد؛ رضایی، خدیجه و حسینی، ستاره (۱۳۹۸). بررسی نقش واسطه‌ای کیفیت زندگی خانوادگی در رابطه بین استرس والدگری و مشکلات رفتاری فرزندان. *مجله مطالعات روان‌شناسی تربیتی*، ۱۶(۳۴)، ۱۳۱-۱۵۴.
- عباسی، فرشاد؛ بادامی، رخساره و جلالی، داریوش (۱۳۹۷). تأثیر آموزش ذهن‌آگاهی و پذیرش بر نگرانی از تصویر بدنی، مهارت‌های ذهنی و عملکرد پرتاب آزاد در بازیکنان معلول رشته بسکتبال. *روان‌شناسی مثبت*، ۴(۲)، ۲۵-۳۹.
- عمیدی، مریم؛ غفرانی‌پور، فضل‌الله و حسینی‌پور، رضوان (۱۳۸۵). رابطه نارضایتی از تصویر ذهنی بدنی و نمایه توده بدنی در دختران نوجوان. *فصلنامه تحقیقات علوم رفتاری*، ۴(۱ و ۲)، ۵۹-۶۵.
- فرهادی، مهram؛ محقق، حسین و نسایی مقدم، بیان (۱۳۹۹). رابطه بین سبک‌های دلبستگی با مشکلات بین شخصی دانشجویان با نقش واسطه‌ای هوش هیجانی. *مجله علوم پزشکی رازی*، ۲۷(۱)، ۷۳-۸۴.

- کش، توماس. (۱۹۹۷). *راهنمای تن‌انگاره (روان‌شناسی تصویر بدن)*. ترجمه نیلوفر رایگان. نشر دانژه.
- کیوان آرا، محمود؛ ربانی، رسول و ژیان پور، مهدی (۱۳۸۹). *قشر بندی اجتماعی و اصلاح بدن. فصلنامه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان*. ۱۲، ۳۷، ۷۴-۹۸.
- گنجی، مهدی؛ امیر مظاهری، امیر مسعود و لیبی، مهدی (۱۳۹۸). *تبارشناسی اجتماعی دستکاری بدن در زنان ایرانی. مطالعات زن و خانواده*، ۷(۱)، ۲۰۵-۲۴۵.
- محمدپناه اردکان، عذرا؛ باباپور، جلیل و یوسفی، رحیم (۱۳۹۳). *تعیین روایی نسخه فارسی پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی اجتماعی در مورد ظاهر با استفاده از تحلیل عاملی. مجله پوست و زیبایی*، ۵(۱)، ۲۲-۳۲.
- محمدیان، سکینه؛ خدام، حمیرا و کاوه، محیا (۱۳۸۹). عوامل مرتبط با چاقی و افزایش وزن در دختران مقطع راهنمایی شهر گرگان. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان*، ۳(۱۲)، ۵۷-۶۲.
- منافی، فاطمه و دهشیری، غلامرضا (۱۳۹۸). نقش انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده و تنظیم عواطف در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی دانشجویان دختر. *رویش روان‌شناسی*، ۸(۹)، ۲۰۹-۲۱۶.
- منیرپور، نادر؛ عطاری، بهناز و ضرغام حاجبی، معید (۱۳۹۸). *تبیین بخشش در سالمندان از طریق قدردانی، شادکامی و پذیرش خود با نقش میانجی توانمندی خود. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۱۰(۳۹)، ۱۲۳-۱۵۶.
- موسوی، سیدابولفضل؛ پورحسین، رضا؛ زارع مقدم، علی؛ موسویان حجازی، سیداحمد و گمنام، اعظم (۱۳۹۵). *تصویر بدن در دیدگاه‌ها و مکاتب روان‌شناسی. رویش روان‌شناسی*، ۵(۲)، ۲۰۹-۲۳۶.
- مؤمنی، مریم؛ قربانی، اعظم و حسن دوست، فاطمه (۱۳۹۵). *پیش‌بینی کننده‌های نارضایتی از تصویر بدن*
- در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین. *روان پرستاری*، ۴(۱)، ۲۸-۳۷.
- هاشمی، تورج و محمدپناه اردکان، عذرا (۱۳۹۷). *نقش واسطه‌ای تصویر بدنی منفی و مکانیسم‌های دفاعی نوروتیک در رابطه صفات شخصیت و تمایل به جراحی زیبایی. فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۳(۵۲)، ۲۸۱-۳۰۴.
- یانگ، جفری؛ کلوسکو، ژانت و ویشار، مارجوری. (۱۳۹۶). *طرح‌واره‌درمانی. ترجمه حمیدپور، حسن و اندوز، زهرا. نشر ارجمند.*
- Adelman, M. & Ruggi, L. (2008). The Beautiful and the Abject Gender, Identity and Constructions of the Body in Contemporary Brazilian Culture. *Current Sociology*, 56(4), 555-586.
- Behzadi Pour, S., Pakdaman, S. & Besharat, M. (2010). Relationship between attachment styles and weight concern in adolescence girls. *International Journal of Behavioral Sciences*, 4(1), 69-74.
- Bernard, E. M. (2014). *The Strength of Self-Acceptance: Theory, Practice and Research*. Springer: Nework Heidelberg Dordrecht London.
- Carrarda, I., Rothenb, S. & Rodgersc, R. F. (2020). Body image and disordered eating in older women: A Tripartite Sociocultural model. *Eating Behaviors*, 38, 101412.
- Cash, T. F. (1994). Body-image attitudes: Evaluation, investment, and affect. *Perceptual and Motor Skills*, 78(3), 1168-1170.
- Cash, T. F. (1997). *The body image workbook: An 8-step program for learning to like your looks*. New Harbinger Publications, Inc.
- Cash, T. F., Melnyk, S. E. & Hrabosky, J. I. (2004). The assessment of body-image investment: An extensive revision of the Appearance Schemas Inventory. *International Journal of Eating Disorders*, 35, 305-316.
- Cassidy, J. & Shaver, P. (2008). *Handbook of attachment: theory, research, and clinical applications*. New York: Guilford Press.
- Chamberlain, J. M. & Haaga, D. A. (2001). *Unconditional self-acceptance and*

- dissatisfaction, drive for thinness, and muscularity concerns among young women in France: A sociocultural model. *Body Image*, 26, 103-110.
- Grabe, S., Ward, L. M., Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: a meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological Bulletin Journal*, 134(3), 460-476.
- Griffiths, C., Williamson, H., Zucchelli, F., Paraskeva, N. & Moss, T. (2018). A systematic review of the effectiveness of acceptance and commitment therapy (ACT) for body image dissatisfaction and weight self-stigma in adults. *Contemporary Psychotherapy*, 48, 189-204.
- Guest, E., Costa, B., Williamson, H., Meyrick, J., Halliwell, E. & Harcourt, D. (2019). The effectiveness of interventions aiming to promote positive body image in adults: A systematic review. *Body Image*, 30, 10-25.
- Hayes, S. C. (2004). Acceptance and commitment therapy: relational frame theory and the third wave of behavioral and cognitive therapy. *Behavior therapy*, 35(4), 639-665.
- Heinberg, L. J., Thompson, J. K. & Stormer, S. (1995). Development and validation of the Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire. *International journal of eating disorder*, 17(1), 9-81.
- Holmqvist Gattario, K. & Frisén, A. (2019). From negative to positive body image: From adolescence to emerging adulthood. *Body Image*, 25, 53-65.
- ISAPS surveys plastic surgeons. (2017). Throughout the world for statistics about the number click here to find a top quality surgeon today, By Japanese Society of Aesthetic Plastic Surgery (JSAPS) · Global Survey Press. 2017 Global Statistics. www.isaps.org.
- Kamysheva, E., Skouteris, H., Wertheim, E. H., Paxton, S. J. & Milgrom, J. (2008). Examination of a multi-factorial model of body-related experiences during pregnancy: The relationships among physical symptoms, sleep quality, depression, self-esteem, and negative body attitudes. *Body Image*, 5(2), 152-163.
- Kircaburun, K., Griffiths M. D. & Billieux, J. (2019). Childhood Emotional Maltreatment and Problematic Social Media Use Among psychological health. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 19(3), 163-176.
- Collins, N. L. & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Comb, S., Mills, J. (2020). A systematic review on the effects of media disclaimers on young women's body image. *Body Image*, 32, 34-52.
- Cooley, E., Toray, T., Wang, M. C., Valdez, N. N. (2008). Maternal effects on daughters' eating pathology and body image. *Eating Behaviors*, 9, 52-61.
- Dakanalis, A., Favagrossa, L., Clerici, M., Volpato, C., Di Mattei, V. E., Riva, G., Madeddu, F., Zanetti, A. M. (2020). Body image dissatisfaction and eating disorder symptomatology: a latent structural equation modeling examination of moderators among adolescent girls. *Child and Adolescent Psychiatry*, 28(1), 1.
- Diedrichs Phillipa, C., Atkinson Melissa, J., Garbett Kirsty, M.M.Sc. & Leckie, G. (2011). Five-Session Body Image Intervention Delivered by Teachers in Schools: A Cluster Randomized Controlled Effectiveness Trial. *Journal of Adolescent Health*, 68(2), 331-341.
- Dohnt, H. K. & Tiggemann, M. (2004). The development of perceived body size and dieting awareness in young girls. *Perceptual and Motor Skills*, 99(3), 790-792.
- Dorneles de Andrade, D. (2010). On norms and bodies: findings from field research on cosmetic surgery in Rio de Janeiro, Brazil. *Reprod Health Matters*, 18(35), 74-83.
- Kircaburun, K., Griffiths, M. D., Billieux, J., Kircaburun, K. & Griffiths, M. D. (2019). The role of childhood emotional maltreatment and body image. *Psychiatry Research*, 271, 634-63.
- Fredrickson, B. L. & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173-206.
- Gimlin, D. (2006). The absent body project: Cosmetic surgery as a response to bodily dys-appearance. *Sociology*, 40(4), 699-716.
- Girarda, M., Rodgers, R. F., Chabrol, H. (2018). Prospective predictors of body

- attractiveness and social influences: The heritage and vision of Dr. Thomas Cash. *Body Image*, 31, 273- 279.
- Rousseau, A., Eggermont, S. & Frison, E. (2017). The reciprocal and indirect relationships between passive Facebook use, comparison on Facebook, and adolescents' body dissatisfaction. *Computers in Human Behavior*, 73, 336-344.
- Sanchez-Carracedo, D., Barrada, J. R., Lopez-Guimerà, G. & et al. (2012). Analysis of the factor structure of the Socio cultural Attitudes towards Appearance Questionnaire (SATAQ-3) in Spanish secondary-school students through exploratory structural equation modeling. *Body Image*, 9, 163-71.
- Sarwer, D. (2018). Body image, cosmetic surgery, and minimally invasive treatments. *Body Image*, 31, 302- 308.
- Sheerer, E. T. (1949). An analysis of the relationship between acceptance of and respect for self and acceptance of and respect for others in ten counseling cases. *Journal of Consulting Psychology*, 13(3), 169-175.
- Shomaker, L. B. & Furman, W. (2009). Interpersonal influences on late adolescent girls' and boys' disordered eating. *Eating behavior*, 10(2), 97-106.
- Smitha, L., Diedrichsa, P. C., Bondb, R. & Harcourt, D. (2020). Psychological and sociocultural influences on body image among midlife women with and without a history of breast cancer: Testing the Tripartite Influence Model of Body Image. *Body Image*, 35, 114-125.
- Swami, V., Furnham, A., Horned, G., Stieger, S. (2020). Taking it apart and putting it back together again: Using Item Pool Visualisation to summarise complex data patterns in (positive) body image research. *Body Image*, 34, 155-166.
- Thompson, J. K. & Stice, E. (2001). Thin-ideal internalization: Mounting evidence for a new risk factor for body-image disturbance and eating pathology. *Current Directions in Psychological Science*, 10(5), 181-183.
- Tiggemann, M., Anderberg, I., Brown, Z. (2020). Uploading your best self: Selfie editing and body dissatisfaction. *Body Image*, 33, 175-182.
- Valois, D. D., Davis, C. G., Buchholz, A., Obeid, N., Henderson, K., Flament, M. & Goldfield, G. S. (2019). Effects of weight teasing and gender on body esteem in youth: Adolescents: The Mediating Role of Body Image Dissatisfaction. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 18, 1536-1547.
- Kluck, A. S. (2010). Family influence on disordered eating: The role of body image dissatisfaction. *Body Image*, 7, 8-14.
- Lovering, M. E., Rodgers, R. F., George, J. E., Franko, D. L. (2018). Exploring the Tripartite Influence Model of body dissatisfaction in postpartum women. *Body Image*, 24, 44-54.
- Markey, C., Dunaev, J. & August, K. (2020). Body image experiences in the context of chronic pain: An examination of associations among perceptions of pain, body dissatisfaction, and positive body image. *Body Image*, 32, 103-110.
- Moharreri, F. (2011). On the relationship between perceived childhood/adolescent attachments and identity status in 15-17 years adolescents. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 12(4), 692-701.
- Nerini, A., Matera, C. D. G., Cristian, P., Giulia, R. & Stefanile, C. (2019). Exploring the Links Between Self-Compassion, Body Dissatisfaction, and Acceptance of Cosmetic Surgery in Young Italian Women. *Frontiers in Psychology*, 10, 2698.
- Ogle, J. P. & Damhorst, M. L. (2005). Critical reflections on the body and related sociocultural discourses at the midlife transition: An interpretive study of women's experiences. *Journal of Adult Development*, 12(1), 1-18.
- Ormsby, H., Owen, A. L. & Bhogal, M. S. (2019). A brief report on the associations amongst social media use, gender, and body esteem in a UK student sample. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 38(2), 303-307.
- Orzolek-Kronner, C. (2002). The Effect of Attachment Theory in the Development of Eating Disorders: Can Symptoms Be Proximity-Seeking?. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 19(6), 421-35.
- Raufelder, D., Waak, S., Melchior, A. & Itte, A. (2013). The Role of Sport Involvement and General Self-Worth in the Interplay between Body Dissatisfaction, Worry, and School Disaffection in Preadolescent Boys and Girls. *Child Development Research*, 1-10.
- Rodgers, R., Campagna, J. & Attawala, R. (2019). Stereotypes of physical

- Body Shape Questionnaire 8C in Women With Eating Disorders. *Psychiatry and clinical psychology*, 23(4), 480- 493.
- Wolff, G. E. & Clark, M. M. (2001). Changes in eating self-efficacy and body image following cognitive behavioral therapy for binge eating disorder: A clinical study. *Eating Behaviors*, 2(2), 97-1.
- Wood-Barcalow, N. L., Tylka, T. & Augustus-Horvath, C. (2000). 'But I like myself': Positive body image characteristics and a holistic model for young adult women. *Body Image*, 7(2), 106-116.
- You, S., Shin, K. & Kim, E. K. (2018). The effects of sociocultural pressures and exercise frequency on the body esteem of adolescent girls in Korea. *Journal of Child and Family Studies*, 27, 26-33.
- A longitudinal analysis from the REAL study. *Body Image*, 29, 65-73.
- Vartanian, L. R. , Hayward, L. E. (2020). Dimensions of internalization relevant to the identity disruption model of body dissatisfaction. *Body Image*, 32, 1-4.
- Vartanian, L. R. (2009). When the body defines the self: Self-concept clarity, internalization, and body image. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 28(1), 94-126.
- Vartanian, L. R., Hayward, L. E., Smyth, J. M., Paxton, S. J., Touyz, S. W. (2018). Risk and resiliency factors related to body dissatisfaction and disordered eating: The identity disruption model. *International of eating disorder*, 51(4), 322-330.
- Veisy, F., Ahmadi, M., Sadeghi, K. & Rezaee, M. (2018). The Psychometric Properties of

□ برای محاسبه سبک دل‌بستگی ایمن و پذیرش نامشروط نمره کل متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و پذیرش خود گویه‌ها و مؤلفه‌های معکوس کدگذاری دوباره شدند.

